

ЗАКОН УКРАЇНИ

**Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку
мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року**

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 44, ст.457)

{Із змінами, внесеними згідно із Законом
[№ 4731-VI від 17.05.2012](#), ВВР, 2013, № 15, ст.98}

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Затвердити Загальнодержавну програму розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року (далі - Програма) (додається).

2. Кабінету Міністрів України:

забезпечити виконання Програми;

під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік передбачати виділення коштів для здійснення заходів, визначених Програмою, виходячи з фінансових можливостей державного бюджету.

3. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Президент України	В.ЯНУКОВИЧ
м. Київ, 21 квітня 2011 року № 3268-VI	

	ЗАТВЕРДЖЕНО Законом України від 21 квітня 2011 року № 3268-VI
--	--

**ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА ПРОГРАМА
РОЗВИТКУ МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННОЇ БАЗИ УКРАЇНИ НА
ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ**

Розділ I

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Одним із вагомих чинників подолання кризового становища в економіці України є належне забезпечення потреб економіки в мінерально-сировинних ресурсах та ефективне їх використання. Мінерально-сировинна база - сукупність розвіданих і попередньо оцінених запасів корисних копалин і супутніх компонентів, що може бути застосована в галузях економіки за умови отримання економічної вигоди на рівні, достатньому для провадження розширеного виробництва з метою забезпечення економічної безпеки держави.

Мінерально-сировинна база України є достатньо вагомою у світовому вимірі. В надрах нашої країни виявлено майже 20 тис. родовищ і проявів 117 видів корисних копалин, з яких 8290 родовищ і 1110 об'єктів обліку за 98 видами мінеральної сировини мають промислове значення і обліковуються в державному балансі запасів корисних копалин, 3349 родовищ розробляється.

Мінерально-сировинний комплекс забезпечує вагому частку валового національного продукту. З видобутком і використанням корисних копалин пов'язано 48 відсотків промислового потенціалу країни і до 20 відсотків її трудових ресурсів. Ці показники наближаються до показників розвинутих країн з потужною гірничодобувною промисловістю, де зосереджено від 20 до 40 відсотків загальних інвестицій та до 20 відсотків трудових ресурсів.

На сьогодні в Україні у значних обсягах ведеться видобування кам'яного вугілля (1,7 відсотка загального видобутку у світі), товарних залізних (4,5 відсотка) та марганцевих (9 відсотків) руд, урану, титану, цирконію, графіту (4 відсотки), каоліну (18 відсотків), бром, вохри, нерудної металургійної сировини (кварцитів, флюсових вапняків і доломітів), хімічної сировини (самородної сірки, кам'яних і калійних солей), облицювального каменю (гранітів, габро, лабрадоритів), скляного піску тощо. В Україні видобувається також вуглеводнева сировина, буре вугілля, торф, цементна сировина, тугоплавкі та вогнетривкі глини, сировина для виробництва будівельних матеріалів, йод, бром, різноманітні мінеральні води, дорогоцінне та коштовне каміння, п'єзокварц тощо. У відносно незначних обсягах здійснюється видобування нікелевих руд, золота, скандію, гафнію, бурштину, цеоліту, фосфатної сировини тощо.

З різним рівнем детальності вивчено родовища нетрадиційних для України корисних копалин - хрому, свинцю, цинку, міді, молібдену, берилію, літію, танталу, ніобію, рідкісних земель, плавикового шпату, апатиту, горючих сланців, бішофіту тощо.

Протягом останніх 5-10 років підтверджено реальні можливості подальшого приросту запасів вуглеводнів, відкриття і розвідки родовищ нових для України видів корисних копалин - золота, хрому, міді, свинцю, цинку, молібдену, рідкісних і рідкісноземельних елементів, літію, ніобію, танталу, фосфоритів, флюориту, каменесамоцвітної сировини тощо. Саме із започаткуванням та

істотним нарощенням їх видобутку пов'язані потенційні можливості нарощення експортного потенціалу держави.

Однак через складне становище економіки держави, що зумовлює недостатні обсяги проведення геологозйомочних, пошукових і розвідувальних робіт, темпи та обсяги відтворення власної мінерально-сировинної бази не відповідають потребам країни.

Через нестачу коштів обсяги проведення геологорозвідувальних робіт скоротилися у 3-4 рази. Починаючи з 1994 року приріст розвіданих запасів більшості стратегічних видів корисних копалин не компенсує їх видобуток. Подальше зволікання із вжиттям дієвих заходів зумовить нестачу деяких видів власної мінеральної сировини, зниження рівня захисту національних інтересів. Крім традиційного імпорту нафти, газу, деяких кольорових і рідкісних металів, коксівного вугілля, магнезиту, плавикувального та польового шпату Україна вже сьогодні ввозить сірку, яку до 1992 року експортувала щороку в обсягах 1,5-2,9 млн тонн.

Скрутне економічне становище України з часу набуття незалежності значною мірою зумовлене відсутністю власних дешевих джерел енергії. Єдиним на сьогодні виходом з такої ситуації є пріоритетний розвиток нових енергетичних технологій, що базуються на значних запасах в Україні кам'яного і бурого вугілля, багатих органікою сланців ("сланцевий газ"), торфу тощо та істотне нарощення обсягів використання нетрадиційних та альтернативних джерел енергії.

Важливе значення також має комплексне геологічне вивчення території України (у тому числі української частини шельфу Чорного і Азовського морів) і природних та антропогенних змін геологічного середовища в режимі постійного моніторингу.

З урахуванням загальносвітових тенденцій у використанні корисних копалин основні проблемні питання задоволення на належному рівні потреб економіки в мінерально-сировинних ресурсах пов'язуються з такими факторами:

цінність і невідновлюваність природних мінеральних ресурсів зумовлюють необхідність їх раціонального та ощадливого використання. Інтенсивні методи видобутку, переробки і споживання корисних копалин на основі новітніх досягнень науки і техніки є невід'ємною складовою частиною загальносвітової технічної революції;

науково-технічний прогрес в усіх підгалузях мінерально-сировинного комплексу та жорстка конкуренція між виробниками мінеральної сировини у країнах з ринковою економікою унеможливають всупереч усім прогнозам перехід до активного використання бідніших руд.

Навпаки, за останні 10-20 років у таких країнах спостерігається тенденція до беззастережного видобутку і переробки найбагатших руд більшості видів мінеральної сировини;

подальше зростання хоч і уповільненими темпами загального обсягу споживання мінеральної сировини та продуктів її переробки в країнах з ринковою економікою, незважаючи на більш раціональне її використання. Досвід розвинутих країн (Японія, США, Південна Корея, Італія та інші) свідчить, що підвищення загального рівня соціально-економічного розвитку неминуче супроводжується нарощенням обсягів споживання природної мінеральної сировини. У розрахунку на душу населення їх споживання повільно, але невпинно зростає, і ця тенденція, за оцінками фахівців, збережеться у найближчі десятиріччя. Тому ці країни продовжують нарощувати інвестиції в геологічну розвідку на власних територіях і територіях країн, що розвиваються;

аналіз світових тенденцій за останні 10-15 років свідчить, що найбільш високими темпами у світі продовжують зростати видобуток і споживання енергетичних ресурсів, легуючих металів та окремих видів кольорових і рідкісних металів, благородних металів та алмазів, сировини для сільського господарства.

Розділ II

МЕТА ПРОГРАМИ

Метою Програми є забезпечення потреб національної економіки у мінеральних ресурсах за рахунок власного видобутку, зменшення залежності України від імпорту мінеральних ресурсів та збільшення експортного потенціалу країни за рахунок власного видобутку корисних копалин, що мають великий попит на світовому ринку.

Мета Програми повною мірою відповідає сучасним європейським принципам сталого розвитку - забезпечення нагальних потреб у мінеральних ресурсах без ризику позбавлення майбутніх поколінь у забезпеченні їх потреб.

За промислово-економічним значенням передбачається поділ видів сировини як складової мінерально-сировинної бази України на такі категорії:

категорія А - види мінеральної сировини, що інтенсивно видобуваються в Україні, характеризуються значними розвіданими запасами корисних копалин і компонентів та є предметом експорту або можуть розглядатися як такі з метою забезпечення в стислі строки валютних надходжень і надходжень до державного бюджету;

категорія Б - види мінеральної сировини, що на даний час в Україні видобуваються в обмежених обсягах, собівартість видобутку яких забезпечує граничний економічно вигідний рівень рентабельності, розробка ускладнюється екологічними проблемами, розвідані запаси родовищ невеликі або виснажені, нові родовища недостатньо вивчені, але потреба в таких видах сировини

зумовлена розвитком промисловості. Нестача таких видів мінеральної сировини покривається за рахунок імпорту;

категорія В - види мінеральної сировини, родовища яких в Україні наявні, запаси їх (у тому числі значні) розвідані, але сировина видобувається в обмежених обсягах або не видобувається взагалі. Згідно з техніко-економічними розрахунками така мінеральна сировина при сучасному становищі економіки країни не є конкурентоспроможною порівняно з імпортною сировиною і не може бути рентабельно перероблена на вітчизняних підприємствах відповідно до діючих технологій. Водночас потреба в такій сировині може відновитися як результат освоєння новітніх технологій збагачення або попередньої переробки відповідних руд;

категорія Г - види мінеральної сировини, родовища яких на даний час в Україні не розробляються і недостатньо вивчені, але в перспективі можуть стати важливими для економіки держави, враховуючи потреби інших галузей промисловості.

Шляхи і способи розв'язання проблем

Проблема розвитку мінерально-сировинної бази України як матеріальної основи зростання національної економіки потребує зваженого системного підходу, оптимальним варіантом якого є збалансоване використання ресурсів держави і приватного бізнесу та запровадження інноваційно-інвестиційного механізму надрокористування. Це дасть змогу підвищити ефективність засобів впливу з боку держави на розвиток геологічної галузі, забезпечити впровадження сучасних ефективних форм господарювання, створити додаткові робочі місця на підприємствах мінерально-сировинного комплексу та збільшити його внесок у розвиток національної економіки, зменшити її залежність від імпорту окремих видів мінеральної сировини та зміцнити експортний потенціал.

Проблеми передбачається розв'язати шляхом:

концентрації зусиль, у тому числі фінансових ресурсів, на пріоритетних напрямках розвитку мінерально-сировинної бази, пошуках та розвідці родовищ корисних копалин, насамперед стратегічно важливих для національної економіки;

активізації робіт щодо геологічного вивчення надр з використанням сучасних засобів нагромадження, систематизації та обробки геологічної інформації, впровадження нових методів і технологій пошуків і розвідки родовищ корисних копалин;

диференційного підходу до оцінки запасів і перспективних ресурсів мінеральної сировини, впровадження раціональних способів розробки комплексних родовищ і вилучення супутніх компонентів, відтворення ресурсного потенціалу регіонів з інтенсивним видобутком корисних копалин;

активізації міжнародного співробітництва з питань геологічного вивчення, раціонального використання і охорони надр.

Розділ III

ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ ПРОГРАМИ

Основним завданням Програми є стале пріоритетне забезпечення зростаючих потреб національної економіки в мінеральній сировині. В Україні наявні розвинута мінерально-сировинна база багатьох видів та значні перспективи її нагромадження, потужна геологічна галузь, видобувна та переробна промисловість, вагомий потенціал досвідчених, висококваліфікованих науково-технічних працівників. За обсягами розвіданих запасів та видобутку ряду видів мінеральної сировини Україна посідає чільне місце серед країн СНД, Європи та світу. В умовах зростання світових інтеграційних процесів і глобалізації необхідний подальший розвиток національної геологічної галузі.

Завдання Програми визначене за пріоритетними напрямками розвитку мінерально-сировинної бази. Зведені обсяги приросту запасів видів корисних копалин та необхідні для досягнення цього обсяги фінансування наведені в [додатку 2](#) до Програми.

Паливно-енергетичні ресурси

Газ, нафта, конденсат

Цей вид сировини належить до категорії А. У межах території України виділяються три нафтогазоносні райони: Східний (Дніпровсько-Донецька западина і північно-західна частина Донбасу), Західний (Волино-Подільська плита, Прикарпаття, Карпати і Закарпаття) і Південний (Причорномор'я, Крим та шельф у межах виключної (морської) економічної зони Чорного та Азовського морів).

Державним балансом запасів корисних копалин враховано запаси нафти, газу і газового конденсату за 381 родовищем.

Основна їх кількість - 211 - зосереджена у Східному регіоні, 112 - у Західному, 45 - у Південному.

Обсяг щорічного видобутку вуглеводнів за останні роки в середньому становив 4 млн тонн нафти з конденсатом і 18-20 млрд куб. метрів газу, що дорівнює відповідно 10 і 20 відсоткам, що споживаються в країні.

У Східному регіоні початкові сумарні ресурси вуглеводнів за станом на 1 січня 2010 року становили 5425,4 млн тонн умовного палива, у тому числі газ (вільний та розчинний) - 4636,7 млрд куб. метрів, нафта і конденсат - 788,7 млн тонн.

Ступінь використання початкових сумарних ресурсів за сумарним обсягом усіх вуглеводнів за станом на 1 січня 2010 року становив близько 54 відсотки. Нерозвідана частка початкових сумарних ресурсів у кількісному відношенні за сумарним обсягом вуглеводнів становить 2565,2 млн тонн умовного палива, у тому числі газу - 2181,4 млрд куб. метрів, нафти і конденсату - 383,8 млн тонн.

Таким чином, у Східному регіоні є достатній потенціал для нарощування обсягів видобутку нафти і газу. Під час прогнозування приросту запасів вуглеводнів у Східному регіоні на перспективу враховано тенденції та обсяги, що склалися за останні п'ять років.

Початкові сумарні ресурси Західного регіону за станом на 1 січня 2010 року становлять 1464,2 млн тонн умовного палива, з них 988,2 млрд куб. метрів газу та 476,0 млн тонн нафти і конденсату. Ступінь реалізації початкових сумарних ресурсів вуглеводнів становить 41,8 відсотка. Нерозвідана (залишкова) частина становить 867,4 умовних одиниць. Поточна кількість прогнозних і перспективних ресурсів нафти та газу, що може бути першочерговою основою для відкриття нових родовищ і приросту запасів вуглеводнів, становить 2603,0 млн тонн нафти і 157,7 млрд куб. метрів вільного газу. У Західному регіоні також є значні перспективи для нарощування запасів вуглеводнів та їх видобутку.

У Південному регіоні (Причорномор'я, Крим та шельф у межах виключної (морської) економічної зони Чорного та Азовського морів) реалізовано тільки 4,4 відсотка початкових сумарних ресурсів, що в цілому становлять 2619,6 млн тонн вуглеводнів, з яких газ - 2208,0 млрд куб. метрів і нафта з конденсатом - 411,6 млн тонн. Потенціал цього регіону для приросту запасів.

У цілому протягом 2011-2020 років планується приростити 127 млрд куб. метрів газу та 32,5 млн тонн нафти і конденсату, а протягом 2021-2030 років - відповідно 160 млрд куб. метрів газу і 40 млн тонн нафти і конденсату.

Щорічне зростання приросту їх запасів на період до 2030 року становить 2 відсотки та зумовлюється наявними ресурсами вуглеводнів. Під час визначення вартості одиниці підготовки запасів прийнятий досягнутий середній показник за 2004-2009 роки - 30,9 гривні. На запланований приріст запасів необхідні витрати (з урахуванням індексу споживчих цін): у 2011-2020 роках - 72032,35 млн гривень (у тому числі з державного бюджету - 5460,03 млн гривень), у 2021-2030 роках - відповідно 104225,73 млн гривень (у тому числі з державного бюджету - 7863,19 млн гривень). Частка державного бюджету в загальному фінансуванні робіт з пошуку та розвідки родовищ вуглеводнів становить 8 відсотків (досягнутий рівень співвідношень протягом останніх 10 років).

У цілому в цьому напрямі протягом 2011-2030 років за рахунок державного бюджету передбачено забезпечити приріст запасів вільного газу - 287 млрд куб. метрів, конденсату і нафти - 72,5 млн тонн.

Вугілля

Цей тип сировини належить до категорії А. Вугілля в Україні - єдина енергетична сировина, запасів якої потенційно достатньо для забезпечення енергетичної безпеки держави. Видобуток вугілля і його переробка в готову вугільну продукцію на прогнозований період залишається основним джерелом забезпечення потреб України в енергоносіях.

Необхідність залучення зовнішніх джерел для забезпечення потреб економіки у вугіллі зумовлена недостатніми обсягами власного видобутку коксівного вугілля та високим вмістом сірки в ньому, а також дефіцитом вугілля газової групи для потреб українських теплоелектростанцій. Основними імпортерами є Росія (майже 97 відсотків) та Казахстан. Споживачами імпортованого коксівного вугілля є підприємства металургійного комплексу України, енергетичного - теплоелектростанції та підприємства інших галузей промисловості.

Загальні ресурси вугілля України: балансові, позабалансові, прогнозні (за станом на 1 січня 2010 року) становлять 117,12 млрд тонн, у тому числі розвідані запаси - 56,25 млрд тонн, з них коксівних марок - 17,21 млрд тонн (30,6 відсотка), антрацитів - 7,60 млрд тонн (13,5 відсотка).

Разом з тим вугільні родовища України характеризуються дуже складними природними умовами їх розробки, а наявний шахтний фонд - високою зношеністю і низьким технічним рівнем, унаслідок чого вітчизняна вугільна промисловість є збитковою і потребує державної підтримки.

Тенденції розвитку металургії, електроенергетики, інших галузей матеріального виробництва та соціальної сфери зумовлюють достатньо постійний попит на коксівне і зростаючий високими темпами попит на енергетичне вугілля.

У цьому напрямі передбачаються:

дорозвідка родовищ, що розробляються, для продовження строку експлуатації та реконструкції діючих підприємств;

проведення пошуково-оцінювальних і геологорозвідувальних робіт на найбільш перспективних площах та родовищах вугілля.

Метан вугільних родовищ

Даний вид сировини належить до категорії В. Важливий додатковий ресурсний потенціал вуглеводневої сировини пов'язаний з покладами метану вугільних родовищ Донецького та Львівсько-Волинського вугільних басейнів. Станом на 1 січня 2010 року в Україні балансові запаси категорій А+В+С1 та С2 оцінені в 313,9 млрд куб. метрів метану вугільних родовищ (на балансі діючих шахт - 140,8 млрд куб. метрів).

У цьому напрямі передбачаються:

розроблення методів вивчення і оцінки запасів метану;

проведення геологорозвідувальних робіт з оцінкою запасів і ресурсів метану окремих ділянок;

одержання промислових категорій запасів газу метану вугільних родовищ для забезпечення його видобутку в обсязі 8 млрд куб. метрів у 2020 році та 16 млрд куб. метрів у 2030 році.

Сланцевий газ

Цей вид сировини належить до категорії Г. Запаси сланцевого газу за станом на 1 січня 2010 року в державному балансі запасів корисних копалин не обліковуються. Цілеспрямованими теоретичними та практичними дослідженнями проблем і можливостей видобування природного газу із сланцевих порід в Україні не займалася жодна організація.

У природних умовах сланцевий газ є сильно розсіяним, газонасичення порід досягає від десятих часток до кількох відсотків, товщина продуктивних пластів змінюється в значних обсягах до сотень метрів з глибиною залягання до 3000 метрів і більше та належить до важковидобувних корисних копалин. Поклади сланцевого газу пов'язані з сланцями (аргілітами) нафтогазоносних басейнів, у тому числі центральнобасейнового типу, а також родовищами горючих сланців Українського кристалічного щита, Волино-Поділля та Причорномор'я.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення фундаментальних та прикладних науково-дослідних і тематичних досліджень з наукового прогнозування та обґрунтування перспективних зон розвитку сланців з високим вмістом органічної речовини, з якими пов'язуються перспективи видобутку газу в усіх нафтогазоносних басейнах України, Українського кристалічного щита, Волино-Поділля та Причорномор'я;

здійснення оцінки прогнозних і перспективних ресурсів газу сланцевих товщ нафтогазоносних басейнів України, Українського кристалічного щита, Волино-Поділля та Причорномор'я;

розроблення проекту програми з техніко-економічним обґрунтуванням проведення регіональних пошуково-розвідувальних і геологорозвідувальних робіт та освоєння ресурсів сланцевого газу;

виявлення та підготовка об'єктів для першочергового проведення геологорозвідувальних робіт з метою відкриття родовищ сланцевого газу;

вивчення світового досвіду щодо проблем та технологій видобутку сланцевого газу;

реалізація пілотного проекту з пошуку, розвідки та видобутку сланцевого газу на найбільш перспективному об'єкті.

Уран

Цей вид сировини віднесено до категорії А. За даними Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, у 2010 році в Україні вироблено понад 202 млрд кіловат електричної енергії, з яких 47,4 відсотка вироблено на атомних електростанціях.

Загальний стан уранової мінерально-сировинної бази оцінюється як задовільний. Основу її становлять великі за запасами родовища у Кіровоградському рудному районі, уранові руди яких за якістю належать до рядових і бідних. Друге місце за своїм промисловим значенням займають родовища у вуглисто-піщаних відкладах палеогену Дніпровського басейну, придатні для відпрацювання методом підземного вилуговування на місці їх залягання. Хоча окремі родовища цього типу невеликі за запасами, але їх загальні ресурси значні.

До резервних належать невеликі за запасами родовища на Українському кристалічному щиті - Южне, Лозоватське і Калинівське, руди яких разом з ураном вміщують торій, молібден та рідкісноземельні метали. Крім того, в Україні є перспективи до відкриття родовищ з багатим урановим зруденінням, що дасть змогу суттєво покращити стан мінерально-сировинної бази.

У цьому напрямі передбачаються:

нарощування та удосконалення структури промислових запасів урану на Новокосянтинівсько-Докучаєвському гірничодобувному комплексі;

нарощування промислових запасів Кіровоградського урановорудного району за рахунок детальної розвідки і передачі у промислове освоєння Апрельського, Партизанського, Кіровського та Літнього родовищ урану;

розвідка і підготовка до промислового освоєння Криничанського, Новогур'ївського, Хуторського та Оленівського родовищ урану для їх розробки методом підземного вилуговування, а також попереднє випробування разом із Східним гірничо-збагачувальним комбінатом методу збагачення за киснево-содовою технологією на Сафонівському родовищі;

виділення перспективних ділянок та пошуки уранового зруденіння у вулканогенно-тектонічних структурах Українського кристалічного щита.

Металічні корисні копалини

Чорні метали

Залізні руди

Цей вид сировини належить до категорії А. Усього в Україні нараховується 54 родовища залізних руд, з яких 22 перебувають в експлуатації. Багаті залізні руди і залісті кварцити добуваються на родовищах Криворізького, Кременчуцького та Білозірського залізорудних басейнів. Розвідані (підтверджені) запаси становлять 28 млрд тонн. Найбільші підтверджені запаси світу (понад 10 млрд тонн) розподіляються серед чотирьох країн: Росія, Україна, Бразилія та Китай. Їх сумарна частка у світових підтверджених запасах - 67,2 відсотка (139 млрд тонн).

Товарними залізними рудами Україна не тільки повністю забезпечувала потужний власний металургійний комплекс, а й у великих обсягах експортувала їх до інших країн.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення геологорозвідувальних робіт у межах родовища багатих залізних руд Суха Балка;

розвідка і передача у промислове освоєння нових родовищ переважно окислених залістистих кварцитів та довивчення флангів родовищ, що розробляються;

вивчення гідрогеологічних умов південної частини Криворізького басейну для вжиття ефективних заходів щодо протидії водопритокам;

довивчення вузьких зон лужного метасоматозу на залізорудних родовищах, які можуть бути джерелом видобутку скандію, ванадію або рідкісних земель;

підготовка невеликих родовищ високоякісних легкозбагачуваних магнетитових кварцитів у Криворізькому басейні (Дальні західні смуги, Правобережні магнітні аномалії), Середньому Побужжі та Приазов'ї (можливо із залученням іноземних інвесторів).

Марганцеві руди

Цей вид сировини належить до категорії А. Україна з її розвиненою чорною металургією за наявності значних покладів марганцевих руд є провідною у світі за споживанням та виробництвом марганцевої продукції (феромарганець, сілікомарганець, металічний марганець тощо). За обсягом загальних запасів марганцевих руд Україна займає у світі друге місце після Південно-Африканської Республіки, а за підтвердженими запасами - перше. Промислові запаси марганцевих руд зосереджені у Південноукраїнській марганцеворудній провінції, що включає родовища найбільшого у світі Нікопольського марганцеворудного басейну.

Видобуток і переробку марганцевих руд в Україні здійснюють Орджонікідзевський і Марганецький гірничозбагачувальні комбінати.

Численні прояви залізо-марганцевих і марганцевистих залізних руд, виявлених у Середньому Побужжі на площах, прилеглих до Хашуватського родовища, можуть слугувати резервом для марганцеворудної промисловості. Ці руди, як правило, окислені і легко піддаються збагаченню, що робить їх рентабельними для переробки.

Існуюча структура запасів і технологія збагачення марганцевих руд не можуть забезпечити зростаючі потреби чорної металургії у вищих сортах марганцевих концентратів, передусім малофосфористих. Важливим чинником є також забезпечення хімічної промисловості так званими пероксидними високоякісними концентратами, що раніше завозилися з Грузії. Одним із шляхів вирішення проблемних питань марганцеводобувного комплексу може стати підготовка до промислового освоєння Федорівського родовища марганцевих руд, що розташоване поблизу Нікопольського басейну. Руди родовища вміщують 98 відсотків окисних і карбонатно-окисних різновидів. Вони сприятливі для збагачення з отриманням високоякісного концентрату (вміст марганцю до 49 відсотків), а також придатні для виплавки металічного марганцю.

У цьому напрямі передбачаються:

виділення перспективних ділянок промислових марганцевих руд у межах річчї Інгул-Інгулець;

оцінка ресурсів карбонатних марганцевих руд у межах річчї Інгул-Інгулець;

проведення пошуку в межах Костромської ділянки Дніпропетровської області;

виявлення нових рудних покладів марганцевих руд у межах східного та західного флангів Нікопольського родовища;

проведення гідрогеологічних режимних спостережень на території Нікопольського марганцеворудного басейну;

прогнозна оцінка ресурсного потенціалу рудних районів Велико-Токмацького та Федорівського родовищ;

проведення геолого-економічної переоцінки марганцевих родовищ з урахуванням умов ринкової економіки.

Хромові руди

Цей вид сировини належить до категорії Г. Україна поки що не має власної мінерально-сировинної бази хрому, потреба в якому становить 300-330 тис. тонн на рік (у перерахунку на 100 відсотків Cr_2O_3). Скоротити імпорт хромових

концентратів з Казахстану та Росії (з Донського і Саранського гірничо-збагачувальних комбінатів) Україна може найближчими роками за рахунок розвідки і введення в експлуатацію Капітанівського родовища хромітів на Українському кристалічному щиті. Експлуатація зазначеного родовища дасть змогу частково забезпечити потреби вітчизняної металургійної промисловості за рахунок власного видобутку хромової та хром-нікелевої сировини. Потребують подальших досліджень руди Капітанівського родовища та інших перспективних об'єктів Побужжя на наявність у них промислових концентрацій золота, платиноїдів і металевого ренію.

У цьому напрямі передбачаються:

продовження виконання тематичних робіт з аналізу та інтерпретації геолого-геофізичної інформації та оцінки перспективних ресурсів хромітів;

проведення пошуково-оцінювальних робіт на найбільш перспективних об'єктах Капітанівського рудного поля та геологорозвідувальних робіт на двох кращих з них після визначення промислового значення Капітанівського родовища;

підготовка до промислового освоєння, затвердження запасів окремих ділянок Капітанівського родовища;

здійснення пошукової оцінки і розвідки Пушківського, Північно-Липовеньківського і Липнягівського родовищ у Середньому Побужжі;

здійснення супутньої оцінки хромітових руд на такі корисні копалини, як золото, метали групи платини, боксити, вермикуліт;

проведення прогнозно-пошукових робіт у межах перспективних районів Українського кристалічного щита.

Кольорові та легуючі метали

Алюміній

Цей вид сировини належить до категорії В. Проблема забезпечення потреб вітчизняної промисловості у власній алюмінієвій сировині є дуже нагальною, незважаючи на її чималі ресурси в цілому на території України. Сировиною для Миколаївського глиноземного заводу (потужність підприємства за глиноземом близько 1300 тис. тонн) і Запорізького алюмінієвого комбінату (потужність за глиноземом - 250 тис. тонн, за первинним алюмінієм - 100-110 тис. тонн) є високоякісні боксити, що імпортуються. Потенційні внутрішні ресурси алюмінійвмісної сировини (залізисті боксити Високопільського родовища у Дніпропетровській області, нефелінові руди у Приазов'ї, закарпатські алуніти, каолін та інші) згідно з попередніми техніко-економічними розрахунками є неконкурентоспроможними порівняно з імпортною сировиною і не можуть бути

рентабельно перероблені на вітчизняних підприємствах за діючими технологіями.

Для остаточного визначення промислового значення Високопільського родовища, загальні ресурси якого оцінюються у 72 млн тонн, а розвідані запаси - 17 млн тонн, необхідно розробити спеціальне техніко-економічне обґрунтування з урахуванням усіх можливих варіантів використання сировини, що вміщує глинозем.

Потенційною для видобутку алюмінію сировиною також є закарпатські алуніти за умови їх комплексного використання. На державному балансі запасів корисних копалин перебувають два великих родовища - Біганьське та Берегівське - з розвіданими запасами алунітових руд відповідно 290,3 та 51,4 млн тонн. Крім того, у межах Берегівського рудного поля нараховується ще майже 10 рудопроявів, пов'язаних із вторинними кварцитами.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення робіт з пошуку бокситів у Середньому Придністров'ї;

геологічне довивчення та оцінка промислових запасів залізистих бокситових руд у межах Високопільського родовища.

Мідь

Цей вид сировини належить до категорії Г. За оцінками експертів, прогнозні потреби України в міді найближчими роками наблизатимуться до 200 тис. тонн.

Україна не має промислових запасів мідних руд, незважаючи на загальні досить значні прогнозні ресурси. Вони пов'язані з трьома регіонами: Донецькою та Волино-Подільською металогенічними міднорудними провінціями, Українським кристалічним щитом. На території останнього виявлено самородну мідну мінералізацію у траповій формації Волинського рудного району, де вже визначилися як найбільш перспективні Рафалівський та Гірницький рудні вузли. Всього на території України відомо понад 150 рудопроявів міді, деякі з них можуть розглядатися як потенційні родовища.

Не можна не враховувати також значні перспективи виявлення мідних руд як компонента специфічного мідно-цинково-колчеданного зруденіння зеленокам'яних породних комплексів давніх щитів (насамперед Українського кристалічного щита) з вмістом міді класичних світових родовищ цього типу на рівні 3-4 відсотків та цинку на рівні 8-10 відсотків (при незначному вмісті свинцю). Ще одним важливим джерелом видобутку міді можуть бути зони розвитку халькопіриту у складі золото-продуктивного полісульфідного мінерального комплексу таких золоторудних родовищ, як Сергіївське.

У цьому напрямі передбачаються:

наращення обсягів геологорозвідувальних робіт з метою виявлення проявів самородної міді у траповій формації на території Волинського рудного району;

проведення пошукових і пошуково-оцінювальних робіт на Рафалівському і Гірницькому рудних вузлах з метою підготовки перспективних рудопроявів (родовищ) до розвідки;

розвідка найбільш перспективного з виявлених родовищ та підготовка його до промислового освоєння з орієнтовними запасами 1 млн тонн міді;

проведення пошуково-ревізійних та пошуково-оцінювальних робіт у межах перспективних рудопроявів Донецького басейну південно-західного крила Бахмутської котловини;

геолого-економічна оцінка перспективних на мідь родовищ на території Волинського рудного району та перспективних рудопроявів Донецького басейну, на південно-західному крилі Бахмутської котловини;

проведення цілеспрямованих тематичних і пошукових досліджень з розробки прогностно-пошукових критеріїв міднорудного зруденіння, пов'язаного із зеленокам'яними породними комплексами (Дніпропетровська область).

Нікель і кобальт

Цей вид сировини належить до категорії Б. Практично вся внутрішня потреба в нікелі та кобальті забезпечується на сьогодні за рахунок імпорту переважно з Росії і країн Західної Європи.

Кобальт в Україні, як і в більшості країн світу, не створює самостійних родовищ, а міститься у нікелевих рудах та продуктах їх переробки (феронікель - із силікатних нікелевих руд, нікелевий концентрат - із сульфідних руд).

Родовища обох металів на території України представлені силікатними рудами кори вивітрювання гіпербазитів і зосереджені у двох районах: у Середньому Побужжі (Кіровоградська область) та Середньому Придніпров'ї (Дніпропетровська область). Залишки активних запасів нікелю в Середньому Побужжі становлять понад 60 тис. тонн, що забезпечує Побузький нікелевий завод сировиною на 9-10 років. Поблизу місця розташування зазначеного заводу виявлено кілька нових родовищ і перспективних ділянок із загальними перспективними ресурсами 52 тис. тонн.

Перспективи сульфідної нікеленосності України обмежені, але деякі передумови виявлення промислових родовищ сульфідного нікелю є. Нетрадиційним для України джерелом нікель-кобальтових руд є зеленокам'яні пояси та масиви гіпербазитів Українського кристалічного щита, де наявна достатньо висока вірогідність відкриття промислових об'єктів західно-австралійського типу (у коматіїтах) та пов'язаних із розшарованими дунітовими та перидотитовими інтрузіями.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення розвідки на найбільш перспективних Західнолащівській і Північнолиповеньківській ділянках та продовження пошукових і пошуково-оцінювальних робіт на перспективних ділянках для відкриття нових родовищ, розташованих поблизу Побузького нікелевого заводу;

проведення додаткових технологічних випробувань на Прутівському родовищі мідно-нікелевих сульфідних руд;

проведення пошуково-оцінювальних робіт у північно-західному районі Українського кристалічного щита та у Придніпров'ї;

вивчення базит-гіпербазитових масивів і стратифікованих потоків метакоматітів метакоматіт-толейтової (сурська світа), а також нижньої та верхньої метакоматіттових формацій (структурно-речовинні аналоги відповідно чортотлицької світи і талькового горизонту криворізької серії) у докембрійських граніт-зеленокам'яних областях під час проведення спеціальних тематичних досліджень; у разі одержання позитивних результатів - проведення пошуково-оцінювальних робіт.

Свинець і цинк

Цей вид сировини належить до категорії Г. Україна, незважаючи на відсутність власної свинцево-цинкової мінерально-сировинної бази, має значні потужності щодо виробництва свинцевої і цинкової продукції. Костянтинівський завод "Укрцинк" (Донецька область) є найбільшим в Європі підприємством з виробництва свинцю (80-90 тис. тонн на рік), цинку (20-30 тис. тонн), кадмію, індію та інших супутніх компонентів.

Свинцево-цинкові руди досить високої якості відомі у двох регіонах України: Закарпатті та південно-східній частині Дніпровсько-Донецької западини. Перспективи з видобутком свинцю та цинку пов'язуються із золото-поліметалічними родовищами Закарпаття. Експлуатація Мужіївського золото-поліметалічного родовища може задовольнити потреби України тільки частково.

Найбільш перспективними об'єктами вважаються Біганьське комплексне алуніт-барит-поліметалічне родовище в Закарпатті та Біляївське у Харківській області.

У межах Біганьського родовища нараховано 381,1 тис. тонн цинку та 120,2 тис. тонн свинцю. Розроблено технологічну схему збагачення. Встановлено золотоносність поліметалічних руд.

У межах Біляївського родовища виділено рудний блок з неглибоким (до 500 метрів) заляганням руд для можливої першочергової розробки.

У межах цього блока попередньо розвідано запаси категорії С2, що становлять 618 тис. тонн цинку та 265 тис. тонн свинцю.

Перспективи відкриття додаткових джерел руд цих металів пов'язуються із зеленокам'яними комплексами на Українському кристалічному щиті, де у складі окремих зон мінералізації таких золоторудних родовищ, як Балка Широка, виявлено галеніт-сфалеритові руди. Основною проблемою залишається відсутність просторової параметризації рудних зон подібного типу.

У цьому напрямі передбачаються:

оцінка промислового значення Біганьського, Новодмитрівського та Біляївського родовищ;

проведення пошуково-оцінювальних робіт, а в разі отримання позитивних результатів - розвідки на Новодмитрівському рудопрояві;

проведення пошуково-оцінювальних робіт на флангах Біляївського родовища;

проведення досліджень з просторової параметризації золото-галеніт-сфалеритових руд у родовищах і рудопроявах золота зеленокам'яних поясів Українського кристалічного щита джеспілітового типу та в зоні зчленування Українського кристалічного щита і Донецького басейну (Комсомольський рудний вузол).

Титан

Цей вид сировини належить до категорії А. В Україні титанова металогенічна провінція охоплює північно-східну частину Українського кристалічного щита, Дніпровсько-Донецьку западину та частину південно-західного схилу Воронезького кристалічного масиву загальною площею більш як 200 тис. кв. кілометрів. В її межах виявлено 78 родовищ різного рівня вивченості. З них 19 враховані державним балансом запасів корисних копалин. Сім родовищ перебувають на різних етапах промислового освоєння. Родовища, які експлуатуються чи підготовлені до експлуатації, мають сумарні запаси, що перевищують запаси всіх промислових родовищ зарубіжних країн. У цілому в Україні створено потужну мінерально-сировинну базу титану, що нараховує більш як 40 родовищ, серед яких одне унікальне, 13 великих та 10 середніх.

Видобування титанових (ільменітових) концентратів здійснюють Іршанський гірничо-збагачувальний комбінат у Житомирській області та Вільногірський гірничо-металургійний комбінат у Дніпропетровській області сумарною продуктивною потужністю 700 тис. тонн концентратів на рік.

Розвіданими запасами титанових руд обидва комбінати забезпечені на далеку перспективу. Проблема полягає в дефіциті руд із свіжим ільменітом, з якого можна отримувати високоякісні та конкурентоспроможні пігменти за

технологією діючих сірчаноокислотних виробництв у місті Суми та в Автономній Республіці Крим. Запаси таких руд в Україні пов'язані в основному з великим Стремигородським корінним родовищем, підготовленим до промислового освоєння, та меншим за розмірами Федорівським. Експлуатація цих родовищ дасть змогу одночасно отримувати дефіцитний апатитовий концентрат, а також рідкісні землі в апатитовому концентраті, ванадій та скандій - в ільменітовому.

Для експлуатації цих родовищ необхідне капітальне будівництво нових рудників та збагачувальних фабрик, що потребує значних інвестицій і часу.

У цьому напрямі передбачаються:

підготовка до промислового освоєння об'єктів комплексних циркон-титанових руд у межах Тарасівсько-Таращанської площі;

проведення пошуково-розвідувальних робіт у межах Лихівської ділянки та Покрово-Кириївської структури (Дніпропетровська область);

проведення пошукових і пошуково-оцінювальних робіт на перспективних об'єктах центрального та північно-західного регіонів України.

Поряд з титаном передбачається також вилучення ванадію з ільменітових і рутилових концентратів. Технологію його вилучення давно розроблено, однак у промисловості ще й досі не реалізовано.

Олово

Цей вид сировини належить до категорії Г. Потреба господарського комплексу України в олові та його сплавах оцінюється в 700-800 тонн на рік.

В Україні відомі невеличкі розсипи каситериту в північно-західній частині Українського кристалічного щита (Суцано-Пержанська зона), в районі розміщення родовищ і рудопроявів літофільних рідких мінералів (берилію, танталу, ніобію, рідкісноземельних елементів), де в їх рудах і вмісних гранітоїдах і метасоматитах каситерит є звичайним акцесорним мінералом.

Перспективи відкриття промислових родовищ олова пов'язуються з рудовмісними структурами Суцано-Пержанської зони. Серед них рудопрояви Кар'єр, Західне, Гірниче та інші.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення комплексу бурових, мінералого-петрографічних і технологічних досліджень у процесі пошукових і пошуково-оцінювальних робіт;

проведення геолого-економічної оцінки і визначення доцільності розвідки Західного і Гірничого рудопроявів.

Вольфрам

Цей вид сировини належить до категорії Г. Потреби України у вольфрамовій продукції на найближчу перспективу становлять 430-480 тонн на рік і задовольнятимуться за рахунок імпорту з Росії і країн Азії.

В останні роки у Східному Приазов'ї виявлено перспективні прояви вольфраму. Підвищений вміст вольфраму у деяких частинах Сергіївського золоторудного родовища у Придніпровському регіоні свідчить про потенційні можливості виявлення в межах цього і подібних йому рудопроявів (крім промислових молібденових) також і вольфрамових руд.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення пошукових робіт літогеохімічними методами з проходженням поверхневих гірничих виробок і свердловин із здійсненням комплексу геофізичних досліджень у межах перспективних районів Українського кристалічного щита;

проведення тематичних досліджень з оцінки перспектив виявлення руд вольфраму серед рідкіснометалевого мінерального комплексу золоторудних родовищ типу Сергіївського за умови отримання позитивних результатів пошукових і пошуково-оцінювальних робіт.

Молібден

Цей вид сировини належить до категорії Г. Потреби сталеливарної промисловості України в молібденовій сировині оцінюються в обсязі близько 280 тонн на рік і забезпечуються виключно за рахунок імпорту. У невеликих обсягах (до 350 тонн) Україна ввозить молібденові концентрати в основному з Китаю і Росії.

В Україні відсутні розвідані родовища молібдену, хоча його численні рудопрояви широко поширені на території Українського кристалічного щита. Виділено три райони, що є високоперспективними на відкриття промислових родовищ молібдену: північно-західна частина Українського кристалічного щита, Середнє Придніпров'я та Східне Приазов'я.

Серед відомих об'єктів є перспективні площі і конкретні перспективні рудопрояви, підготовлені до проведення пошуково-оцінювальних робіт, розвідки і подальшого освоєння. Це насамперед Вербинський і Устинівський рудопрояви в північно-західній частині Українського кристалічного щита та Східносергіївський рудопрояв у Середньому Придніпров'ї. Останній є складовим елементом вертикальної та латеральної зональності Сергіївського золоторудного родовища, що за деяких умов може розглядатися як комплексний (золото-срібно-мідно-молібденовий).

В останні роки у Східноприазовському блоці Українського кристалічного щита у субвулканічних структурах виявлено рудопрояви молібдену, вольфраму,

вісмуту, свинцю, срібла та інших металів. Виявлення нового перспективного типу вольфрам-молібденового зруденіння значно збільшує перспективи України на відкриття власних промислових родовищ вольфраму і молібдену.

У цьому напрямі передбачаються:

продовження виконання пошукових і пошуково-оцінювальних робіт на північному заході Українського кристалічного щита в Устинівському рудному полі - на перспективних рудопроявах: Устинівському, Високому та інших і розвідка Вербинського родовища для підготовки його до промислового освоєння;

завершення комплексу бурових робіт та технологічних досліджень на Східносергіївському рудопрояві, проведення прогностичної геолого-економічної оцінки рудопрояву і проведення техніко-економічних обрахунків доцільності гірничо-бурової розвідки поряд із розвідкою Сергіївського золоторудного родовища;

проведення пошукових робіт для виявлення нових і оконтурення виявлених об'єктів на рудопроявах (ділянках) Східного Приазов'я з подальшим виконанням комплексу оцінювальних робіт для визначення їх промислового значення;

проведення пошукових та пошуково-оцінювальних робіт у центральній частині Українського кристалічного щита (східний борт Криворізько-Кременчуцької шовної зони).

Рідкісні та рідкісноземельні метали

Тантал і ніобій

Цей вид сировини належить до категорії Г. Ресурсний потенціал танталу та ніобію в Україні є найвищим в Європі. Нині видобуток тантал-ніобієвої сировини в Україні не проводиться. Виробничі потужності з випуску готової продукції практично не задіяні через скорочення виробництва концентратів у Росії. Україна в змозі повністю забезпечити власні потреби у тантал-ніобієвій сировині. У межах Українського кристалічного щита виділяються два великих рідкіснометальних райони поширення танталу та ніобію: Приазовський і Північно-Західний.

Найбільш ґрунтовно вивчено об'єкти Приазов'я, що мають значні ресурси і запаси, а також сприятливі гірничо-геологічні і гідрогеологічні умови для розробки. За умови комплексного використання цих запасів (цирконій, нефелін, польовий шпат) родовища можуть рентабельно експлуатуватися. Видобуток танталу і ніобію проводиться Вільногірським гірничо-металургійним комбінатом на комплексному Малишевському родовищі в Дніпропетровській області.

Найбільш досконало вивчено значне за розмірами Мазурівське родовище, розташоване в Донецькій області поруч з Донецьким хіміко-металургійним заводом.

Значний ресурсний потенціал мають недостатньо вивчені кори вивітрювання в метасоматитах Суцано-Пержанської зони, де разом з ніобієм містяться рідкісні землі, тантал та інші метали.

Невеликі за розмірами рудопрояви (але з високим вмістом танталу - 0,10-0,15 відсотка) відкрито в межах Ганнівсько-Звенигородської зони (Мостове, Копанки, Вись та інші).

У цьому напрямі передбачаються:

розвідка Мазурівського родовища та апробація запасів у Державній комісії України по запасах корисних копалин;

проведення пошукових і пошуково-оцінювальних робіт у межах Ганнівсько-Звенигородської зони для визначення доцільності проведення подальших робіт на танталове багате зруденіння;

проведення пошукових і пошуково-оцінювальних робіт у межах перспективних районів Українського кристалічного щита.

Літій

Цей вид сировини належить до категорії В. Україна має значні запаси і перспективні ресурси літію. За розвіданими запасами і прогнозними ресурсами літію Україна може вважатися найбільш забезпеченою країною в Європі (включно з Європейською частиною Росії). Україна в змозі забезпечити в повному обсязі власні потреби і забезпечити потреби західноєвропейського ринку в літєвій сировині. Є пегматитові родовища, досліджені на різному рівні: Шевченківське (сподуменові руди), Полохівське (петалітові руди), Станковатське (сподумен-пелітові руди), Крута Балка (комплексні рідкіснометалеві руди), а також численні рудопрояви цього типу. Літій у складі слюдистих мінералів із вмістом окису літію в обсязі 0,2-0,6 відсотка утворює великі накопичення в Донецькому басейні.

Потреби України в літєвих продуктах (приблизно 100-200 тонн на рік у перерахунку на метал) забезпечуються імпортом з Росії, де єдине родовище літєвих руд Завітинське в Забайкаллі практично вже вироблене, і Росія сама імпортує літєву продукцію. Прогнозується збільшення потреби в петалітовому концентраті для виробництва спецскла і спецкераміки - до кількох десятків тисяч тонн. Перспективи створення власної мінерально-сировинної бази літію в Україні і перетворення країни з імпортера в експортера літєвої продукції достатньо високі. Пов'язані вони з реальною можливістю освоєння Полохівського родовища петалітових руд і Шевченківського сподуменового

родовища, що вимагає додаткової розвідки з метою виявлення рентабельних руд промислових категорій. Освоєння інших полів рідкіснометальних пегматитів може привести до виявлення нових перспективних до освоєння родовищ.

У цьому напрямі передбачаються:

виявлення запасів промислових категорій Полохівського родовища та Шевченківського рудного поля;

проведення розвідки та підготовка родовищ до промислового освоєння.

Рідкісні землі та ітрій

Цей вид сировини належить до категорії В. П'ятнадцять лантанодів і близький до них ітрій становлять групу рідкісних земель або рідкісноземельних металів, попит на які постійно зростає. За оцінками, потреби України в рідкісних землях на сьогодні становлять сотні тонн. Придніпровський хімічний завод виробляв раніше 1500 тонн рідкісноземельної продукції на рік. Сировиною був лопаритовий концентрат, виробництво якого нині в Росії згортається. Україна має промислові потужності і технології для отримання високочистих рідкісноземельних металів та їх сполук і сплавів, що широко використовуються. Освоєння власної мінерально-сировинної бази рідкісноземельних металів, без яких неможливе виробництво високоякісних конкурентоспроможних сталей і сплавів, стало нагальною потребою.

На території України виявлено кілька сотень пунктів концентрації рідкісних земель у масштабах від родовищ до рудопроявів, які потребують оцінки. Більшість їх розміщена в межах Українського кристалічного щита і на прилеглих площах. У цілому ця велика територія є найбільшою в Європі рідкісноземельною металогенічною провінцією, в якій наявні прояви зруденіння майже всіх відомих ендегенних та екзогенних рідкісноземельних формацій. У межах цієї провінції розглядаються три райони концентрацій рідкісноземельного зруденіння, у межах яких є родовища і перспективні рудопрояви: Південно-Східний, Північно-Західний і Центральний. Державним балансом запасів корисних копалин враховано Новополтавське родовище апатит-рідкіснометалевих руд (Запорізька область).

У Приазовській частині Українського кристалічного щита відкрито Азовське родовище рідкісних земель, що вивчається. За результатами пошуково-оцінювальних робіт складено попереднє техніко-економічне міркування.

У цьому напрямі передбачаються:

підготовка до дослідно-промислової експлуатації Азовського родовища цирконій-рідкісноземельних руд;

оцінка ресурсів Шевченківського рудного поля, Анадольського рудопрояву та Христофорівської ділянки;

здійснення оцінки рідкісноземельних руд у корях вивітрювання Суцано-Пержанської зони;

геологічна оцінка перспективних ультраметаморфічних комплексів Українського кристалічного щита.

Цирконій і гафній

Цей вид сировини належить до категорії Г. Ці два метали мають близькі фізико-хімічні властивості (вогнетривкість, інертність тощо). Гафній при цьому не утворює власних мінералів, але є постійною домішкою у цирконії при середньому співвідношенні їх оксидів 1:50.

Україна за ресурсами і запасами цирконію і гафнію входить до числа провідних країн світу. В центральній частині Українського кристалічного щита і на його схилах виявлені і різною мірою розвідані комплексні родовища розсипів циркон-ільменіт-рутилу в теригенних відкладах сарматського ярусу і полтавської світи неогену (Малишевське, Волчанське, Воскресенське, Тарасівське, Краснокутське та інші). У Приазов'ї розташовані крупні родовища комплексних рідкіснометальних, цирконій-рідкісноземельних руд (Мазурівське, Азовське, Новополтавське). Як супутня корисна копалина цирконій виявлений у флюорит-рідкісноземельних рудах Ястребецького родовища і на берилієвому Пержанському родовищі в північно-східній частині Українського кристалічного щита.

Споживання цирконію і його сполук в Україні становить близько 90 тонн на рік, металевого гафнію - 0,5 тонни і повністю забезпечується власним виробництвом. Перспективна потреба в цирконієвій сировині та сплавах на період до 2020 року оцінюється в 320 тонн, у металевому гафнії - 0,7 тонни.

На запасах Малишевського розсипного родовища працює Вільногірський гірничо-металургійний комбінат, який постачає цирконові концентрати та продукти їх первинної переробки.

У цьому напрямі передбачаються:

забезпечення приросту запасів цирконію категорій С1 та В на Тарасівсько-Таращанській площі;

здійснення підготовки до промислового освоєння об'єкта в межах Тарасівсько-Таращанської площі;

проведення додаткового вивчення корінних родовищ у Приазов'ї - рідкіснометального Мазурівського та рідкісноземельного Азовського.

Скандій

Цей вид сировини належить до категорії Г. Україна за ресурсами скандію є одним з лідерів на європейському субконтиненті. Державним балансом запасів корисних копалин враховані запаси скандію як супутнього компонента в чотирьох комплексних родовищах: Жовторічинському, Стремигородському, Торчинському і Злобицькому. Усі вони розміщені в межах Українського кристалічного щита і пов'язані з докембрійськими комплексами корінних порід, їх кораами вивітрювання та розсипами.

У цьому напрямі передбачаються:

здійснення підготовки до експлуатації Жовторіченського родовища скандієвих руд із домішками ванадію та рідкісних земель;

продовження розвитку вітчизняних технологій отримання алюмінієво-скандієвих сплавів для забезпечення потреб вітчизняного літако- та ракетобудування;

продовження розвитку вітчизняних технологій вилучення скандію під час хімічної переробки ільменіту з руд Стремигородського апатит-ільменітового родовища.

Розсіяні елементи

Реній

Цей вид сировини належить до категорії Г. В Україні вперше у світовій геологічній практиці в ультрабазитах масивів Капітанівської групи виявлено достатньо крупні (до 50 мікрон) фази металевого ренію або його природних інтерметалевих сполук. Реній - надзвичайно рідкісний розсіяний елемент з найменшим кларком (7×10^{-8}) з усіх платиноїдів і лантаноїдів. Досі реній був відомий лише у вигляді ізоморфних домішок і у промислових обсягах видобувався з інших мінералів (насамперед з молібденіту). В окремих випадках реній утворює власні мінерали, які через це не мають промислової цінності. Реній - метал майбутнього. Його унікальні і не до кінця з'ясовані властивості зумовлюють основні сфери застосування ренію: радіоелектроніка, електронна та електронно-вакуумна промисловість; нафтопереробка (виробництво високооктанових бензинів); авіабудування (суттєве збільшення ресурсу двигунів); приладобудування; космонавтика; виробництво металокомпозитів з унікальними фізико-механічними властивостями за рахунок різних відсоткових домішок ренію (наприклад, вольфраму з 5, 20, 27 відсотками ренію та молібдену з 8, 20, 47 відсотками ренію, а також молібден-вольфрам-ренієві сплави). Такі сплави є високотехнологічними (добре зварюються, дуже міцні, при цьому пластичні, а отже, зберігають свої властивості та форму в екстремальних умовах їх експлуатації - високих і надвисоких температур, тиску), застосовуються для виробництва ниток накаливання із збільшеним ресурсом, підігрівачів катодів,

термопар. Потреби в ренії є необмеженими. На сьогодні його використання здійснюється в обсягах видобування. За оцінками експертів, потреба в ренії з часом лише зростатиме.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення геолого-прогнозного картування перспективних територій;

проведення пошуково-оцінювальних робіт на виявлених перспективних ділянках з метою оцінки їх ресурсного потенціалу та (за сприятливих обставин) параметризації промислового об'єкта в їх межах.

Дорогоцінні метали та алмази

Золото і срібло

Ці види сировини належать до категорії В. Виділяються три золотоносні провінції: Карпати, Донбас та Український кристалічний щит.

Карпати є однією з найбільш досконало вивчених провінцій. Тут розвідано запаси золота в обсязі майже 55 тонн - Мужіївське родовище та родовище Сауляк.

Мужіївське золотополіметалічне родовище введено у промислове освоєння в 1999 році. Безпосередньо до Мужіївського родовища прилягає Берегівське золотополіметалічне родовище з рудами аналогічного складу. В межах єдиного гірничого відводу Мужіївського шахтного поля можна забезпечити приріст запасів до 80-100 тонн золота, 1 тис. тонн срібла та близько 2,5 млн тонн свинцю та цинку.

Родовище Сауляк попередньо розвідане, затверджено запаси за категоріями С1 і С2 обсягом у 10,1 тонни.

За попередніми оцінками фахівців, загальні ресурси Карпатської провінції визначаються: золота - 400 тонн, срібла - 5,5 тис., свинцю - 2,7 млн, цинку - 5,3 млн тонн.

Золотоносність Донецького басейну вивчається давно, але через відсутність ґрунтовних досліджень немає однозначної оцінки. Загальні прогнозні ресурси Донбасу оцінюються в 400 тонн золота. Тут відкрито невелике за запасами Бобриківське родовище золото-сульфідних руд.

Головною золотоносною провінцією України є Український кристалічний щит, загальні прогнозні ресурси якого визначаються у 2 тис. 400 тонн золота. Найбільш досконало вивчено шість родовищ: Майське, Клишівське, Юр'ївське, Сергіївське, Балка Золота та Балка Широка. Оцінені в їх межах ресурси становлять більш як 620 тонн золота.

У цьому напрямі передбачаються:

активізація геологорозвідувальних робіт у Закарпатті для надійного забезпечення Мужіївського золотополіметалічного комбінату запасами промислових категорій руд золота і збільшення перспективних ресурсів району та підготовка до експлуатації Бобриківського родовища у Донецькому басейні;

посилення пошукових, пошуково-оцінювальних робіт у Донецькому басейні для вивчення теригенно-карбонатних товщ Південного Донецького басейну перспективних на багаті руди типу Карлін;

продовження виконання пошукових і пошуково-оцінювальних робіт на Українському кристалічному щиті в межах перспективних структур відомих рудних полів і зон (Верхівцевська, Сурська і Чортомлицька зеленокам'яні структури Середнього Придніпров'я, Саврансько-Капустинське, Клинівсько-Юр'ївське рудні поля в гнейсових товщах) і в межах потенційних рудних полів інших районів, а також у межах нововиявлених зеленокам'яних структур (рудопрояви Андріївський, Сорокінський, Попельнастівський, Зеленодольський, Вільнохутірський, Гайчурський, Квітка, Оріховий, Капустянський, Південнополяницький);

проведення пошукових та пошуково-оцінювальних робіт на перспективних ділянках Берегівського і Вишківського рудних полів, а також на площах і ділянках Рахівського рудного району, розвідка Берегівського родовища, а також флангів Мужіївського родовища; вивчення чорносланцевих товщ Донецького басейну, перспективних на виявлення родовищ типу Кокпатас, Бакирчик, Мурун-Тау;

здійснення комплексної геолого-економічної оцінки прогнозних ресурсів виявлених золоторудних родовищ Українського кристалічного щита (Балка Широка та Сергіївське у Дніпропетровській області; Клинці, Губівське та Юр'ївське у Кіровоградській області; Майське в Одеській області);

продовження виконання робіт з геологічного вивчення золоторудних родовищ у Закарпатті (у тому числі завершення розвідки флангів Мужіївського родовища та родовища Сауляк; приріст запасів золота на основній частині Берегівського родовища з супутнім приростом запасів срібла, свинцю та цинку; оцінка ресурсів Східножуравського та Березівського родовищ срібла; підготовка до промислового освоєння, підрахунок запасів срібла Журавського і Східножуравського родовищ; відкриття нових родовищ у межах перспективних структур Українського кристалічного щита).

Платиноїди

Цей вид сировини належить до категорії Г. Необхідність оцінки перспективних геологічних формацій України на наявність металів платинової групи викликана постійним розширенням сфери їх використання.

На сьогодні в Україні розвіданих запасів металів платинової групи немає. Є досить високі загальні перспективи платиноносності різних геологічних формацій. Нині досить упевнено можна говорити про ресурси металів платинової групи, пов'язані з рудними формаціями самородної міді у трапах Волині, та сульфідними мідно-нікелевими рудами у базит-ультробазитових масивах північного заходу Українського кристалічного щита і хромітоносними масивами гіпербазитів Середнього Побужжя (Голованівська шовна зона).

У цьому напрямі передбачаються:

створення власної лабораторної бази (оснащення спектрометром ICP-MS типу NEPTUNE) і організація масових цілеспрямованих пошуків металів платинової групи у процесі виконання всіх видів геологорозвідувальних робіт і геолого-прогнозного картування;

встановлення форм знаходження платиноїдів у рудах та проведення лабораторно-аналітичних досліджень лише в сертифікованих лабораторіях;

проведення цільових пошукових робіт на виявлення металів платинової групи на локальних площах і об'єктах з оцінкою перспективи практичного їх освоєння;

розвідування одного з родовищ металів платинової групи або здійснення геолого-економічної оцінки за високими промисловими категоріями як супутнього компонента в комплексному родовищі.

Алмази

Цей важливий вид сировини належить до категорії Г. У межах території України встановлено три райони прояву кімберлітового і лампроїтового магматизму (корінних джерел алмазів) - північ Волино-Подільської плити, центральна частина Українського кристалічного щита та Приазовський масив і зона його зчленування з Донецьким басейном.

За перспективами виявлення промислових алмазів Кухотсько-Серхівська площа посідає провідне місце. Саме біля села Кухотська Воля у 1975 році було виявлено перший кімберлітовий прояв на території України.

У центральній частині Українського кристалічного щита в останні роки поблизу міста Кіровограда на ділянках Лелеківська і Щорсівська були виявлені малопотужні тіла кімберлітів і лампроїтів дайкоподібної форми. Цілеспрямованих пошукових робіт щодо виявлення алмазів у цьому районі не проводилося.

У Приазов'ї виявлено сім кімберлітових тіл, прояви лампроїтового магматизму, значну кількість масивів ультраосновних лужних порід і карбонатитоподібних утворень, а також відомі численні знахідки алмазів та їх

мінералів-супутників у вторинних колекторах, представлених різновіковими (від кам'яновугільного до четвертинного періоду) теригенними відкладами.

Крім зазначених районів реальними є перспективи виявлення промислових алмазів за комплексом геолого-геофізичних даних і на інших площах, але спеціалізовані пошукові роботи щодо виявлення алмазів потребують залучення значних обсягів інвестицій. У зв'язку з цим проведення широкомасштабних пошукових робіт у межах всієї території України сьогодні ускладнено.

У цьому напрямі передбачаються:

виявлення за комплексом методів потенційно-алмазоносних площ;

концентрація основних обсягів пошукових робіт на вже відомих площах, насамперед у межах Східного Приазов'я, Волино-Подільської плити, північно-західній і центральній частинах Українського кристалічного щита;

проведення розвідувальних робіт на найбільш перспективних ділянках.

Неметалічні корисні копалини

Неметалічна сировина для металургії

За більш як столітню історію української металургії створено потужну промисловість з видобування і первинної переробки неметалічної сировини. З усіх видів цієї сировини (вапняки, доломіти, кварцити, вогнетривкі глини, лужноземельні бентоніти) Україна до останнього часу повністю забезпечувала власні потреби і певною мірою потреби металургії Росії, Грузії, частково - Польщі, Словаччини. Але вже зараз виникають гострі проблеми, зумовлені загальним прогресом у металургії і значним підвищенням вимог до якості неметалічної сировини. Деякі види неметалічної сировини (магнезит, плавиковий шпат, лужні бентоніти) для металургійної галузі України імпортуються.

У цьому напрямі передбачається розвиток геологорозвідувальних робіт, спрямованих на максимально можливе забезпечення діючих підприємств власною мінеральною сировиною належної якості.

Плавиковий шпат

Цей вид сировини належить до категорії Г. Основними споживачами плавикового шпату є заводи, що випускають феросплави і зварні флюси, а також металургійні комбінати, заводи важкого машинобудування, суднобудівні та алюмінієві підприємства Донецької, Дніпропетровської, Запорізької та Миколаївської областей.

Значні поклади плавикового шпату відомі у східній частині Українського кристалічного щита, на його південно-західному та північному схилах. Перспективні прояви трапляються також у центральній частині щита - у Кіровоградській тектонічній зоні.

Державним балансом запасів корисних копалин враховуються два родовища плавикового шпату - Бахтинське родовище у Придністров'ї, запаси якого становлять 18 млн тонн, і Покрово-Кириївське у Приазов'ї та два родовища з вмістом супутнього фтору в апатиті - Стремигородське і Новополтавське. Усі чотири родовища не експлуатуються через відсутність значних капіталовкладень на їх освоєння. Бахтинське родовище флюориту у Придністров'ї розвідано і підготовлено до дослідно-промислової експлуатації.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення пошуково-оцінювальних робіт у межах Суцано-Пержанської зони для підготовки запасів рідкісноземельно-флюоритового флюсу;

підготовка до промислового освоєння Центральної ділянки Суцано-Пержанської зони;

оцінка запасів плавикового шпату Покрово-Кириївського родовища в Приазов'ї;

проведення пошуково-оцінювальних і розвідувальних робіт на флангах Бахтинського родовища;

геологічна оцінка перспективних комплексів Українського кристалічного щита (за позитивних результатів - розвідка родовищ).

Флюсові вапняки і доломіти

Цей вид сировини належить до категорії В. Запасами флюсової сировини діючі гірничодобувні підприємства повністю забезпечені, але переважна більшість цих запасів придатна лише для застарілого доменно-мартенівського виробництва сталі. Конверторне та електроплавильне виробництво сталі вимагає ту саму сировину, але високої якості (за хімічним складом та механічною міцністю).

В Україні розвідані великі родовища високоякісних флюсових вапняків у Кримській і Донецькій складчастих спорудах та Індол-Кубанському прогині.

Державним балансом запасів корисних копалин враховано 14 родовищ флюсових вапняків, загальні запаси яких становлять 2,46 млрд тонн, у тому числі 11 вапняків флюсових (немагnezіальних) і 3 комплексних немагnezіальних і магнезіальних. Також на державному балансі перебувають сім родовищ доломіту, з яких чотири розробляються. При значних загальних запасах вогнетривких доломітів, загальний обсяг яких становить 380 млн тонн,

підприємства України відчувають дефіцит у високоякісних марочних сортах, обсяг яких всього 36 млн тонн.

Проблемою сировинної бази залишається нестача розвіданих запасів смолодоломітів. Єдине родовище в країні - Стельське (Донецький басейн) закрите через гідрогеологічні проблеми.

У цьому напрямі передбачаються:

розвідка західної ділянки Стельського родовища;

оцінка запасів і технологічна придатність отримання флюсової сировини високої якості за хімічним складом та механічною міцністю з Родниківського родовища та ділянки Балка Безводна Оленівського родовища для конверторного та електроплавильного виробництва сталі.

Бентонітові глини

Цей вид сировини належить до категорій В і Г. Україна за кількістю встановлених проявів бентонітів займає одне з провідних місць серед країн СНД. На її території відомо приблизно 100 родовищ і проявів бентонітів. Найзначніші поклади бентонітів є в Закарпатській, Черкаській, Тернопільській, Хмельницькій областях і Автономній Республіці Крим. Однак більшість відомих покладів не мають промислового значення через незначні запаси бентонітів або складні гірничо-геологічні умови їх залягання.

Металургійні підприємства України використовують як формувальні бентонітові глини Дашуківської ділянки Черкаського родовища (забезпечення запасами більш як на 100 років). У зв'язку з тим що перевагу в Україні мають лужноземельні різновиди бентонітів, не придатні для виробництва залізорудних катунів, певну кількість лужних бентонітів Україна завозить переважно із Закавказзя (Азербайджану).

У цьому напрямі передбачаються:

оцінка запасів та ресурсів флангів Черкаського родовища, глини якого подібні до азербайджанських бентонітів;

проведення пошуково-оцінювальних робіт на перспективних площах з метою виявлення активних запасів для потреб чорної металургії у формувальній сировині для виробництва катунів.

Вогнетривка сировина

Цей вид сировини належить до категорії Г. Україна має великі запаси вогнетривких глин і формувальних пісків, розвіданих у межах Донецької складчастої споруди, Дніпровсько-Донецької западини та осадового чохла

Українського кристалічного щита. Державним балансом запасів корисних копалин враховано 18 родовищ, у тому числі чотири об'єкти обліку запасів глин комплексних родовищ, з яких 14 родовищ, у тому числі один об'єкт обліку, розробляються.

Однак запаси високоякісної вогнетривкої сировини на найбільш великих родовищах (Часів'ярське, Новоселицьке) майже виснажені, знижується сортність сировини, що видобувається, ускладнюються гірничо-геологічні умови, збільшується глибина кар'єрів, і, як наслідок, зростає собівартість видобутку сировини.

У цьому напрямі передбачаються:

забезпечення приросту запасів промислових категорій на Володимирівському родовищі вторинних каолінів і Пологівському родовищі вогнетривких глин, а також вторинних каолінів;

проведення розвідки Рижанівського (Черкаська область) і Балашівського (Кіровоградська область) родовищ глин з очікуваними запасами відповідно 20 і 10 млн тонн;

вивчення перспективних ділянок у Полтавській, Сумській та Харківській областях;

проведення пошукових робіт з виявлення глин Часів'ярського типу в Кальміус-Торезькій та Бахмутській котловинах Донецької області;

підготовка до промислового освоєння, підрахунок запасів Бантишівського (східна ділянка) та Часів'ярського (північна ділянка) родовищ формувальних пісків;

проведення пошукових та пошуково-оцінювальних робіт у межах перспективних районів Українського кристалічного щита та його схилів.

Магнезит

Цей вид сировини належить до категорії Г. Україна на сьогодні власної видобувної сировинної бази магнезиту практично не має. Родовищ основного геолого-промислового типу (кристалічних магнезитів древніх осадових товщ) на її території не виявлено. Поклади магнезиту відомі в межах Придніпровського блока Українського кристалічного щита.

В Україні вивчення серпентинітових масивів мало односторонній характер. Насамперед на масивах вивчалася кора вивітрювання серпентинітів на силікатні руди нікелю, проводилися пошуки сульфідного нікелю та хромітових руд, але через специфіку робіт та недостатнє фінансування комплексні дослідження серпентинітів не проводилися. При цьому встановлено, що серпентиніти є насамперед якісними магнієвими рудами як для вилучення металічного магнію

(MgO - 97-98,8 відсотка), придатного для виготовлення високоякісних периклазових вогнетривів, так і оксиду магнію (магнезії).

У Дніпропетровській області розвідано Правдинське родовище талько-магнезиту, розробка якого дасть змогу замінити імпортований магнезит у всіх випадках, якщо використовується його порошок (до 50 відсотків загальних потреб). До того ж у процесі збагачення талько-магнезитів отримується високоякісний і цінний тальк.

У металургії значна частина магнезиту переробляється на форстеритові вогнетриви, сировина для яких імпортується.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення пошуково-розвідувальних робіт у межах Побузького рудного району (Кіровоградська та Миколаївська області), спрямованих на заміну імпортованої сировини цього різновиду на власну;

проведення в межах Тарнаватського масиву або іншого перспективного об'єкта пошуково-оцінювальних робіт з відбором проб серпентинітів для лабораторно-технологічних досліджень з метою вилучення з них оксиду магнію і металічного магнію;

оцінка озалізненої вохри та нонтронітів кори вивітрювання серпентинітів (крім нікеленосності) на придатність їх як сировини (природно легованої) для виробництва залізорудних окатишів. Показовими в цьому відношенні є Тарнаватський та Сухохутірський серпентинітові масиви, в корі вивітрювання яких середній вміст нікелю та кобальту відповідно становить (у відсотках): 0,81 і 0,04 та 0,78 і 0,05.

Високоглиноземна сировина

Цей вид сировини належить до категорії Г. Державним балансом запасів корисних копалин враховані запаси дістен-силіманіту як супутнього компонента в пісках Малишевського розсипного титан-цирконієвого родовища, що розробляється Вільногірським гірничо-металургійним комбінатом, та Вовчанського циркон-рутил-ільменітового родовища. Корінні поклади андалузит-дістен-силіманітових кварцитів і гнейсів тяжіють до докембрійських метаморфічних товщ Українського кристалічного щита. Перспективними щодо виявлення родовищ цієї сировини є райони Приазов'я та північної частини Житомирської області (Суцано-Пержанська зона). Нині річні потреби України у дістен-силіманітових концентратах становлять 400 тис. тонн, а в майбутньому вони будуть збільшуватися.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення розвідки Сущанського родовища дистену, на ділянці першочергової розробки якого прогнозується отримати запаси в обсязі 5 млн тонн;

проведення розвідки Соломіївського родовища гранат-силіманітових руд у Приазов'ї, на ділянці першочергової розробки якого прогнозується отримати запаси в обсязі 10 млн тонн;

проведення пошукових та пошуково-оцінювальних робіт у перспективних районах Українського кристалічного щита.

Сировина для гірничо-хімічного та агропромислового комплексів

Апатит

Цей вид сировини належить до категорії Г. За даними Державного агентства України з управління державними корпоративними правами та майном, сучасна потреба галузей економіки у фосфорній сировині оцінюється у 2,3-2,8 млн тонн на рік у розрахунку на 100 відсотків оксиду фосфору P_2O_5 (у перерахунку на оксид фосфору P_2O_5), тобто 6-7 млн тонн кондиційного апатитового концентрату. Із власних родовищ можна забезпечити тільки частину потреби у фосфорних добривах. Можливість ввезення кольського апатитового концентрату різко зменшується у зв'язку з відпрацюванням основних запасів для відкритого добування. Вирішення питання щодо імпорту фосфоритових концентратів з Північної Африки та Близького Сходу потребує певної обережності, оскільки в їх рудах переважають фосфорити з підвищеним вмістом кадмію, урану, торію та інших шкідливих компонентів.

Загальні запаси апатитових руд України становлять 842,2 млн тонн фосфорного ангідриду і майже повністю зосереджені у двох родовищах - Стремигородському та Новополтавському. Однак для освоєння цих родовищ необхідні значні затрати часу та інвестиції.

Водночас поблизу Стремигородського родовища є менші за обсягами родовища таких самих руд, що залягають на меншій глибині і потребують значно менших капітальних вкладень для їх розробки. Найкращі з них - Видиборське і Федорівське.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення пошуково-оцінювальних робіт на Голосківській ділянці у Хмельницькій області;

розвідка та затвердження запасів Державною комісією України по запасах корисних копалин Видиборського родовища апати-тільменітових руд;

розвідка Голосківського родовища апатиту;

розвідка Володарського родовища апатиту, Донецька область;

проведення пошукових та пошуково-оцінювальних робіт у перспективних районах.

Фосфорити

Цей вид сировини належить до категорії Г. В Україні відкриті родовища та поклади зернистих фосфоритів (Новополтавське родовище - рихлі руди, фосфорити Донецького басейну та жовнові - Волині).

Орні площі України становлять 27,5 млн гектарів. Щороку після збирання врожаю сільськогосподарських культур ґрунти втрачають приблизно 1 млн тонн діючої речовини у перерахунку на P_2O_5 (пентоксид фосфору). Для її поповнення необхідне щорічне внесення добрив у кількості 60 кілограмів на гектар у перерахунку на пентоксид фосфору (засвоюваного). Фактично за останні 2-3 роки вносилося менш як 10 кілограмів на гектар у перерахунку на пентоксид фосфору.

За останні роки обсяги вживання мінеральних добрив у сільському господарстві України скоротилися у 4 рази, а обсяги вжитку фосфорних добрив в 11,5 рази стали менше науково обґрунтованих норм.

Результати аналізу використання традиційних фосфатних мінеральних добрив свідчать, що їх ефективність є невисокою, оскільки рослини засвоюють всього лише кілька відсотків фосфору, а кислотна технологія вимагає максимально високого вмісту п'ятиоксиду фосфору з використанням лише багатих руд і реагентів високої якості. Для розв'язання зазначених проблем пропонується втілити спосіб одержання фосфорних мінеральних добрив (з вмістом кальцію, магнію і кремнію), що виключає використання сірчаної кислоти і утворення гіпсу як відходів виробництва, шляхом неповного відновлення фосфатів вугіллям при нагріванні до 800-1200 град.С безпосередньо з фосфоровмісних руд. Досягається ефективна екологічна, раціональна комплексна переробка фосфоровмісної сировини, продуктом якої є оплавлені водонерозчинні фосфати. Такий підхід дає можливість започатковувати промислове освоєння численних невеликих родовищ фосфоритів, для яких початкові капітали можуть бути невеликими і тим самим приваблювати більше коло інвесторів.

У цьому напрямі передбачаються:

завершення розвідки Жванського родовища;

проведення пошуків та розвідки родовищ фосфоритів, техногенних фосфоровмісних об'єктів і фосфатовмісних вапняків Жванського, Осиківського, Кролевецького, Колківського, Білогірського родовищ, рудопроявів Криволуцької мульди;

прогноз та оцінка перспективних стратиграфічних комплексів.

Сірка самородна

Цей вид сировини належить до категорії Б. Україна протягом тривалого часу була одним із світових лідерів з видобутку самородної сірки. При цьому основний обсяг сірки видобувався відкритим способом. Кар'єрний видобуток сірки призвів до незворотних екологічних наслідків, а перехід на прогресивніший метод підземного виплавляння сірки - до різкого скорочення видобутку сірки (70-80 тис. тонн), що значно нижче за потреби України. Річна потреба України в самородній сірці для виробництва 98-відсоткової сірчаної кислоти (при загальній потужності існуючих виробництв 6 млн тонн) становить 2 млн тонн.

Усі запаси та прогнозні ресурси самородної сірки пов'язані з Прикарпатським сірчаным басейном, що є основним джерелом добування сірки для агрохімічної промисловості. На сьогодні єдине відносно рентабельне джерело добування сірки в Україні - Язівське родовище, залишкові запаси сірки в якому становлять 17 млн тонн.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення комплексу геологорозвідувальних робіт на площах, що прилягають до рудних тіл, які перебували в експлуатації (Язівське родовище), з метою розроблення охоронних заходів;

виконання прогнозних-пошукових і тематичних робіт з переоцінки перспектив сірконосності Прикарпатського басейну в цілому;

оцінка перспективних ділянок для відпрацювання їх методом підземного виплавляння за результатами пошукових робіт;

впровадження нових вітчизняних технологій видобування сірки з нафтових родовищ України.

Калійні солі

Цей вид сировини належить до категорії Б. Калійна сіль головним чином застосовується у виробництві мінеральних добрив (калійних і комплексних). Різноманітні калійні солі у природних родовищах часто містяться разом із магнієвими і водночас можуть утворювати подвійні калій-магнієві хлоридні та сульфатні солі.

На території України калійні солі поширені в межах Дніпровсько-Донецької западини і Передкарпатського крайового прогину, з яким пов'язана одна з найбільших у світі провінцій калійних руд сульфатного типу (найбільш цінні калійні руди). Розвідані запаси її становлять майже 3,4 млрд тонн.

Вони переважно зосереджені у двох (усього 13) родовищах - Стебницькому із запасами 1626 млн тонн і Калуш-Голинському - 49,9 млн тонн.

Проте запаси більшості родовищ оцінено ще у 1948-1960 роках, і на сьогодні вони відповідають лише прогнозним ресурсам та частково попередньо розвіданим запасам. Тому передбачається забезпечити розвіданими запасами промислових категорій діючі Стебницький і Калуський збагачувальні комбінати.

У цьому напрямі передбачаються:

переоцінка запасів у перерахунку на оксид калію для першочергового відпрацювання району родовища Пійло;

науковий прогноз та проведення пошуків у межах Прикарпатського басейну нових родовищ із сприятливими гірничо-геологічними умовами;

проведення генеральної переоцінки запасів калійних солей.

Інша нерудна сировина

Каменесамоцвітна сировина

Сукупність різновидів цієї сировини належить до категорії Г. Включає традиційні для України різновиди: бурштин, топаз, берил, гірський кришталь. Оцінені запаси бурштину, мармурового оніксу, родоніту. Виявлені також прояви смарагду, аквамарину, рубіну, сапфіру, гранату, аметисту та різноманітного ювелірно-виробного каміння, але перспективи їх не з'ясовано.

Природне кольорове каміння (дорогоцінне, напівдорогоцінне та виробне) у ринкових умовах може бути однією з найбільш вигідних бюджетонаповнюючих корисних копалин. Окремі види і родовища цього каміння можуть давати значний прибуток при відносно невеликих затратах часу і коштів на їх розвідку і освоєння. З усіх видів природного кольорового каміння України бурштин на сьогодні є найбільш конкурентоспроможним. Реалізація готових високохудожніх виробів із бурштину може стати надійним джерелом поповнення державної скарбниці коштами, у тому числі валютними.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення пошукових робіт у межах Клесівської, Дубровицької та Барашівської зон та у Володимирецькому районі Рівненської області;

оцінка площ, перспективних на виявлення родовищ опалу та мармурового оніксу в межах західного регіону України;

пошукова оцінка перспективних проявів каменесамоцвітної сировини.

Первинні каоліни і опоки

Цей вид сировини належить до категорії Б. Каоліни поширені головним чином на Українському кристалічному щиті, де виділяється одна з провідних каолінових провінцій світу, найбагатша в Європі, завдовжки майже 950 кілометрів при ширині до 350 кілометрів, а простежується від Полісся до Азовського моря.

Ще з позаминулого століття український каолін постачався для виробництва найкращих сортів фарфору і паперу в близько 50 країн світу.

Досвід розвинутих країн свідчить, що ефективний видобуток високих сортів цієї сировини здійснюється на малих родовищах, що залягають у простих гірничо-геологічних умовах.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення розвідки Бежбайрацького та Оксанинського родовищ високосортних первинних каолінів, що містяться в центральній частині України;

пошукова оцінка каолінів у межах перспективних районів Українського кристалічного щита;

оцінка ресурсів і запасів опок у межах перспективних ділянок Харківської та Сумської областей.

Вапняки для цукрової промисловості

Цей вид сировини належить до категорії Б. Для технологічного забезпечення цукрової промисловості використовуються міцні та хімічно чисті карбонатні породи з вмістом CaCO_3 не менш як 93 відсотки. Вапняки цього типу поширені в південній частині Волино-Подільської плити, на південно-західному схилі Українського кристалічного щита, де простежуються два рифові пасма - Подільське і Східне.

Для потреб цукрової промисловості розробляється ряд родовищ, запаси яких можуть забезпечити роботу цукрових підприємств України на 15-20 років.

У зв'язку із зменшенням виробництва цукру в Україні значно знизився і видобуток вапняків для цукрової промисловості. У разі збереження та розширення Національного природного парку "Подільські Товтри", де розташована переважна більшість родовищ вапняків високої якості, запасів вапняків теоретично вистачить на 13-15 років.

У цьому напрямі передбачаються пошуки та розвідка родовищ вапняків у Вінницькій та Хмельницькій областях.

Глауконіт

Цей вид сировини належить до категорії Г. Важливим природним адсорбентом серед інших є звичайний глауконіт як супутній компонент фосфоритових руд, а також у самостійних родовищах глауконіту. Кварц-глауконітові піски є комплексною агрономічною рудою. Іншим значним за обсягом напрямом застосування глауконіту може бути екологічний - рекультивація забруднених радіонуклідами ґрунтів.

В Україні відклади кварц-глауконітових пісків неогенового і крейдового віку широко поширені на території Волино-Подільської плити, Українського кристалічного щита та в південно-східній частині Дніпровсько-Донецької западини. Прогнозні ресурси їх становлять приблизно 5 млрд тонн. Розвіданих родовищ глауконіту в Україні немає, але в ряді регіонів поширені кварц-глауконітові піски із вмістом глауконіту до 40-60 відсотків.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення геологорозвідувальних робіт щодо глауконіту у межах Середнього та Лівобережного Придністров'я, Криму та у Донецькому регіоні;

підготовлення до промислового освоєння родовищ (Автономна Республіка Крим, Вінницька, Хмельницька, Чернівецька та Луганська області) та підрахунок запасів і ресурсів руди.

Барит

Цей вид сировини належить до категорії В. Збагачений барит широко використовується в хімічній, лакофарбовій, електротехнічній, нафто- та газодобувній галузях промисловості.

На території України поклади бариту виявлено в Карпатській складчастій області та зоні зчленування Донецького басейну з приазовською частиною Українського кристалічного щита. Баритові руди Закарпаття містяться у двох родовищах - Берегівському та Біганьському, але їх оцінені запаси є невеликими. Наявність власної сировинної бази баритових руд стала особливо актуальною в останні роки у зв'язку з виснаженням запасів цих руд на родовищах Росії, звідки Україна імпортувала сировину.

У цьому напрямі передбачається проведення пошукових робіт на флангах Біганьського родовища для виявлення додаткових рудних покладів з метою створення власної сировинної бази.

Буто-щебенева сировина

Цей вид сировини належить до категорії Б. Україна має великі ресурси різноманітних порід, що використовуються для виробництва бутового каменю і щебеню і поширені майже на всій території.

У плані майбутнього розвитку автотранспортної системи України передбачається, що будівництво вимагатиме виробництва великої кількості високоякісного, високоміцного, з певними нормами лещадності, щебеню та буту.

На розвіданих родовищах (і тих, що розробляються, і резервних) планується налагодити випуск саме такої сировини в необхідній кількості. Найбільш перспективними є родовища гранітів. Їх використання дасть можливість у стислий строк і з найменшими фінансовими затратами організувати виробництво.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення в межах західного та центрального регіонів України пошукової оцінки родовищ, перспективних для забезпечення приросту запасів високоміцних категорій щебеню та буту;

підготовка до промислового освоєння перспективних ділянок резервних родовищ, перспективних для забезпечення приросту запасів високоміцних категорій щебеню та буту.

Кварцити та кварцовий пісок для металургії та виробництва скла

Цей вид сировини належить до категорії Г. В Україні для виробництва вогнетривів (динасу, муліту, мертелю, феросплавів і кристалічного кремнію) використовуються кварцити, кварцитоподібні пісковики та кварцовий пісок. Вони виявлені і розробляються в різновікових геологічних утвореннях території України.

У цьому напрямі передбачаються:

пошукова оцінка ресурсів родовища кварцитів на Севостянівській площі Південного Донецького басейну для потреб чорної металургії;

оцінка запасів високоякісних кварцитів Українського кристалічного щита та його схилів для потреб кольорової металургії України;

оцінка ресурсів і запасів піску скляного в межах перспективних ділянок Полтавської та суміжних областей.

Польовий шпат

Цей вид сировини належить до категорії Г. На території України в межах Українського кристалічного щита широко розвинуті польовошпатові породи архей-протерозою. Пегматити 33 полів локалізації тяжіють до масивів гранітів різних комплексів, де утворюють скупчення переважно жильних тіл середньою потужністю 3-8 метрів, часто диференційованої будови. Блокова і пегматитова зони цих жил становлять промисловий інтерес як польовошпатові сировина.

Створений мінерально-сировинний комплекс протягом багатьох років не забезпечує потреби промисловості України в польовошпатовій сировині, тому щороку завозилося приблизно 300 тис. тонн польовошпатового концентрату з рідкісноземельних родовищ Карелії та Узбекистану.

Родовища, що розробляються в Україні, поставляють сировину низької якості. Для розв'язання проблеми польовошпатової сировини необхідно виконати роботи з технології збагачення лужних каолінів, а також провести пошук і розвідку нових родовищ високоякісної польовошпатової сировини.

У цьому напрямі передбачаються:

прогнозна оцінка сировини на родовищах пегматиту, що розробляються, - Балка Великого Табору у Приазов'ї та родовищ лужних каолінів - Присянівське у Дніпропетровській області та Дібровське в Житомирській області;

впровадження вітчизняних технологій збагачення лужних каолінів;

проведення пошуків і пошуково-оцінювальних робіт у перспективних районах.

Графіт

Цей вид сировини належить до категорії В. Родовища кристалічного графіту виявлені в межах Українського кристалічного щита, де утворюють українську графітоносну провінцію. Державним балансом запасів корисних копалин враховано шість родовищ кристалічного графіту із загальними запасами 17,4 млн тонн графіту.

Розробляється одне Завальївське родовище із загальними запасами 6,8 млн тонн графіту.

Готується до розробки Балахівське родовище, загальні запаси якого становлять 2,1 млн тонн графіту.

У цьому напрямі передбачається пошукова оцінка запасів та ресурсів графіту на перспективних ділянках та на флангах відомих родовищ.

Техногенна сировина

Цей вид сировини належить до категорії Г. У процесі добування, збагачування, переробки, транспортування, зберігання корисних копалин утворюються промислові відходи у вигляді розкритих порід, хвостів флотації і гравітації, фосфогіпсу, дефекату, металургійних шлаків, золошлаків, різноманітних шлаків, мулу, стічних вод тощо.

Щорічний обсяг відходів становить в Україні тільки у твердій фазі 0,6 млрд куб. метрів.

На площі понад 50 тис. гектарів накопичено близько 8,6 млрд куб. метрів (23-25 млрд тонн) твердих промислових відходів, з яких 0,1-0,12 млрд куб. метрів використовуються щороку для виробництва переважно будівельних матеріалів і мінеральних добрив, а решта залишається у відвалах.

За попередні роки майже в усіх областях України були проведені рекогносцирувальні роботи в місцях накопичення відходів.

У цьому напрямі передбачаються:

продовження робіт з формування бази даних техногенних родовищ України;

геолого-економічна оцінка техногенних накопичень, що перебувають у державній або комунальній власності.

Геологічні, еколого-геологічні та інші дослідження території України

Геологічне картування території України

Геологічне картування території дає можливість оцінювати перспективи розвитку сировинної бази, поєднувати раціональне використання надр з екологічною безпекою і створювати умови для сталого розвитку держави.

Одержання позитивного ефекту від виконання гідрогеологічних, екологічних та інженерно-геологічних робіт і досліджень досягається лише в разі, якщо вони виконуються на надійній геологічній основі відповідного масштабу. З урахуванням цього геологічні карти певних масштабів є необхідною основою:

пошуково-розвідувальних робіт за різними видами корисних копалин;

вивчення геологічних особливостей територій з метою стратегічного планування розвитку регіонів;

спеціалізованих геологічних досліджень з метою наземного та підземного будівництва, у тому числі не пов'язаного з розробкою родовищ корисних копалин, визначення місць захоронення небезпечних речовин тощо;

оцінки еколого-геологічних умов і можливості виникнення надзвичайних ситуацій природного походження в межах конкретної території та прогнозу цих явищ на майбутнє;

цільового картування інженерно-геологічних та гідрогеологічних умов з оцінкою їх змін у просторі та часі;

оцінки та прогнозування стану геологічного середовища у межах техногенно навантажених територій, насамперед у межах гірничодобувних регіонів;

визначення особливостей розвитку і прогнозу небезпечних ендегенних і екзогенних геологічних процесів і явищ та виявлення активних геодинамічних зон і зон розущільнення гірських порід;

регіонального прогнозування підвищення сейсмічності під впливом змін інженерно-геологічних умов в регіонах із значним впливом господарської діяльності на геологічне середовище (гірничопромислові райони, промислово-міські агломерації, зони впливу АЕС тощо);

розвитку та раціонального використання мінерально-сировинної бази регіонів (пошук і розробка нових корисних копалин, у тому числі газогідратів акваторії Чорного моря).

Незважаючи на певні досягнення у розв'язанні зазначених проблем та забезпеченні потреб економіки, а також у забезпеченні екологічної безпеки та фактичного стану вивченості, отримані переважно під час проведення геологічного довивчення раніше закартованих площ масштабу 1:200000 (ГДП-200) і відображені на картах, що входять до комплексу Державної геологічної карти України масштабу 1:200000 (Держгеолкарта-200), вони повною мірою не забезпечують потреб сьогодення. Нині близько 75 відсотків території України охоплені роботами, пов'язаними із створенням Держгеолкарти-200 (від підготовчого періоду ГДП-200 до вже виданих комплектів карт). Багато в чому середньомасштабні карти не відповідають сучасним вимогам. У країнах Європейського Союзу видаються карти геологічного змісту масштабу 1:50000 і крупніше. З урахуванням цього пріоритетними видами геологічного картування території України є:

завершення робіт з ГДП-200 з метою складення Держгеолкарти-200;

проведення геологічної зйомки і геологічного довивчення площ масштабу 1:50000 з метою створення Держгеолкарти-50 як багатоцільової основи надрокористування та іншого господарювання;

видання комплектів Держгеолкарти-200 і Держгеолкарти-50, а також зведених дрібномасштабних карт геологічного змісту території України та окремих регіонів.

З метою вивчення перспектив потенційних рудоносних структур і площ щодо певних видів корисних копалин, оцінки їх прогнозних ресурсів та виділення площ (ділянок), перспективних щодо виявлення родовищ цих корисних копалин, передбачено проведення геологопрогнозного картування, основні обсяги якого будуть виконані під час реалізації другого етапу Програми.

У цьому напрямі передбачаються:

геологічне довивчення площ у масштабі 1:200000 на площі 120 тис. кв. кілометрів;

геологічна зйомка у масштабі 1:50000 на площі 300 тис. кв. кілометрів;

геолого-прогнозне картування у масштабі 1:200000 на площі 50 тис. кв. кілометрів;

підготовка геофізичних основ під геологічне довивчення площ у масштабах 1:200000 та 1:50000 на площі 80 тис. кв. кілометрів;

гідрогеологічне та інженерно-геологічне картування у масштабі 1:200000 на площі близько 190 тис. кв. кілометрів;

гідрогеологічне та інженерно-геологічне картування у масштабі 1:50000 на площі близько 18 тис. кв. кілометрів;

узагальнення геолого-геофізичної інформації за результатами проведених раніше робіт із складенням комплектів карт шельфу Чорного і Азовського морів у масштабі 1:500000;

проведення комплексного геологічного, інженерно-геологічного та еколого-геологічного картування шельфу Чорного і Азовського морів у масштабі 1:200000 із складенням комплектів карт багатocільового призначення;

геологічна зйомка шельфу в масштабі 1:50000 у прибережних акваторіях Чорного і Азовського морів.

Роботи з геологічного картування виконуються комплексно з необхідними обсягами геофізичних (випереджаючих і супроводжуючих геологічне картування), геохімічних, аерокосмічних, лабораторно-аналітичних та інших досліджень з обов'язковим їх науково-методичним супроводженням галузевою та академічною наукою.

Основним результатом регіональних геологічних, гідрогеологічних, еколого-геологічних досліджень є комплекти карт різних масштабів загального та цільового змісту, призначені для подальших геологорозвідувальних та природоохоронних робіт, потреб будівництва, сільського господарства, видобувних та інших видів господарської діяльності.

Усього на період 2011-2030 років передбачено видання комплектів Держгеолкарти-200 на більш як 100 аркушах та Держгеолкарти-50 на більш як 600 аркушах.

Гідрогеологічні, інженерно-геологічні та еколого-геологічні роботи

Частка підземних вод у господарсько-питному водопостачанні населення України становить лише близько 30 відсотків, тоді як у державах Євросоюзу водопостачання для комунальних потреб переважно базується на підземних водах, питома вага яких у загальному водоспоживанні для забезпечення господарсько-побутових потреб становить 70 відсотків.

Водночас розвідані родовища підземних вод України освоєні лише на 20-25 відсотків. Значна кількість розвіданих родовищ не використовується, а деякі з

них вже є непридатними для експлуатації у зв'язку із забудовою території, видобуванням гравійно-галькових відкладів Карпатських річок, забрудненням водоносних горизонтів у межах меліоративних систем, на ділянках розташування фільтрувальних накопичувачів, техногенних відвалів, звалищ тощо.

Зазначені обставини обумовлюють нагальну необхідність проведення переоцінки прогнозних і перспективних ресурсів, а також експлуатаційних запасів підземних вод з метою визначення реальних перспектив забезпечення потреб держави в екологічно чистій питній воді.

Залишаються актуальними проблеми забезпечення якісною питною водою південних та східних регіонів держави, гірничопромислових районів (Одеської, Миколаївської, Херсонської, Запорізької областей, Автономної Республіки Крим, Донецького басейну, Криворізького басейну, Прикарпаття тощо).

Актуальними є також роботи з подальшого пошуку та розвідки нових родовищ питних, технічних, мінеральних, теплоенергетичних та промислових підземних вод.

На території України продовжуються накопичення твердих побутових та промислових відходів, скиди забруднених стічних вод у водні об'єкти, викиди у повітря гірничодобувних та промислових підприємств, що в окремих регіонах перевищують граничнодопустимі концентрації та захисні можливості ґрунтів, гірських порід і підземних вод. Усе це обумовило забруднення підземних вод основних водоносних горизонтів, які використовуються для господарсько-питного водопостачання (Донецький басейн, Криворізький басейн, Прикарпаття, Крим, Приазов'я, Придніпров'я тощо).

На 80 відсотках території України верхня частина гірських порід земної кори порушена впливом гірничих робіт, промислово-міської забудови, меліорації земель, гідротехнічного будівництва, що обумовило забруднення підземних водних ресурсів, розвиток та активізацію небезпечних екзогенних геологічних процесів (зсувів, осідання та просідання, підтоплення, карстових процесів тощо) і підвищення сейсмічності. Еколого-геологічні проблеми багатьох регіонів істотно ускладнюються негативними наслідками закриття гірничодобувних підприємств, шахт і розрізів.

На регіональному рівні недостатньо досліджено вплив на умови життєдіяльності зон тектонічних порушень, підвищеної міграції в їх межах радону, парів ртуті, метану, вуглекислого газу, розвитку геофізичних полів та їх вплив на стійкість споруд і формування інженерно-геологічних умов, особливо в гірничопромислових регіонах.

З огляду на зазначені проблеми у напрямі гідрогеологічних, інженерно-геологічних та еколого-геологічних робіт передбачаються:

виконання переоцінки прогнозних і перспективних ресурсів, а також експлуатаційних запасів підземних вод для господарсько-питного та технічного водопостачання, лікувальних, теплоенергетичних та промислових потреб;

проведення пошуку та розвідки питних, технічних, мінеральних, теплоенергетичних та промислових підземних вод для забезпечення потреб народного господарства;

продовження щорічного буріння артезіанських розвідувально-експлуатаційних свердловин (приблизно 100) з метою забезпечення населення екологічно чистою питною водою, насамперед у регіонах, що постраждали від наслідків стихійного лиха, у південних та східних регіонах держави, у регіонах з обмеженими ресурсами питної води, а також на територіях з інтенсивним техногенним навантаженням;

виконання еколого-геологічних досліджень на територіях, що мають інтенсивне техногенне навантаження, з метою визначення чинників та кількісних показників його впливу на геологічне середовище з розробленням заходів щодо мінімізації такого впливу на умови життєдіяльності в межах цих територій;

продовження інженерно-геологічних робіт з виявлення та оцінки розвитку небезпечних геологічних процесів, насамперед підтоплення, як процесу, що має регіональний розвиток і сприяє активізації інших небезпечних екзогенних геологічних процесів (зсувів, просідання та осідання земної поверхні, карсту та суфозії тощо) та обумовлює підвищення сейсмічної безпеки;

проведення оцінки ризику регіональних змін інженерно-сейсмогеологічних умов в межах гірничопромислових районів України, розташування АЕС, гідротехнічних споруд, промислово-міських агломерацій;

виконання спеціальних досліджень щодо забезпечення раціонального та екологічно безпечного надрокористування, ліквідаційний тампонаж пошуково-розвідувальних та експлуатаційних свердловин з метою запобігання забрудненню підземних вод;

проведення моніторингу геологічного середовища (геохімічного стану ландшафтів, підземних вод з оцінкою їх ресурсів, екзогенних геологічних процесів тощо);

продовження спеціальних еколого-геологічних досліджень в прибережних акваторіях Чорного та Азовського морів, насамперед в районах гирла ріки Дунай, Дніпровського лиману, островів Зміїного і Тузли.

Для виконання поставлених завдань необхідне забезпечення робіт сучасним технічним обладнанням, приладами і апаратурою, що повинні відповідати світовому технічному рівню.

Усі зазначені роботи потребують науково-методичного супроводження галузевих і академічних наукових установ.

Геологорозвідувальні роботи на континентальному шельфі та в межах виключної (морської) економічної зони

Проведення геологічних, геофізичних і бурових робіт багатьма країнами в останні роки засвідчило, що шельфові зони і континентальні схили є високоперспективними на безліч видів мінеральної сировини, у тому числі нафту і газ. Ці роботи підтверджують практичну можливість освоєння шельфу, а також його економічну цінність.

Україна як морська держава проводить різноманітні геологічні дослідження в акваторії у межах виключної (морської) економічної зони України. Стратегія розвитку геологорозвідувальних робіт на континентальному шельфі Чорного та Азовського морів полягає у проведенні середньо- і дрібномасштабного (відповідно 1:200000 і 1:50000) геологічного картування дна морів. Воно проводиться з метою отримання комплексної та графічно систематизованої геологічної (геолого-геофізичної) інформації, необхідної для створення відповідної основи, що забезпечує розв'язання проблем вивчення і освоєння дна акваторій (берегових зон), зокрема раціонального природокористування, оцінки мінерально-сировинних ресурсів, а також всіх видів досліджень моря, охорони навколишнього середовища, для підводного будівництва, у тому числі нафто- і газопроводів, споруд для розвідки і видобування вуглеводнів, геологічного вивчення, прогнозу, пошуків і видобутку корисних копалин, для потреб Міністерства закордонних справ України, Адміністрації Державної прикордонної служби України тощо.

З метою розширення мінерально-сировинної бази за рахунок участі в міжнародних проектах з освоєння перспективних ділянок світового океану Урядом України подано офіційну заявку про намір України приєднатися до спільної міжнародної організації "Інтерокеанметал".

У цьому напрямі передбачаються:

в акваторії Чорного та Азовського морів: геолого-зйомочні роботи середньомасштабні - на всій території шельфу; геолого-зйомочні роботи крупномасштабні - у берегових зонах та на деяких окремих ділянках; пошукові роботи (як супутні) на будівельні матеріали, сапропель, розсипи титану та цирконію, благородні та кольорові метали, мінеральні солі та грязі;

міжнародне співробітництво в галузі геологічного вивчення дна Чорного та Азовського морів;

пошук в акваторії Чорного і Азовського морів родовищ вуглеводневої сировини, у тому числі газогідратів; сапропелю, будівельних матеріалів і вивчення золотоносності;

пошук і розвідка у Світовому океані родовищ поліметалічних та залізо-марганцевих конкрецій, відпрацювання техніки, технології їх добування і переробки. Передбачається проведення цих робіт за рахунок недержавних інвестицій, обсяги яких на другому етапі виконання Програми становлять більш як 7 млрд гривень ([додаток 2](#)).

Глибинне дослідження надр

Остання чверть XX століття для багатьох країн (Росія, США, Німеччина, Японія, Канада, Франція, Швеція, Великобританія, Китай тощо) відзначилася реалізацією нового етапу вивчення Землі - континентального буріння в наукових цілях. Результати континентального буріння дали змогу по-новому підійти до розв'язання фундаментальних проблем еволюції земної кори і вирішення окремих практичних питань геомеханіки і температурного режиму порід. Усі глибокі та надглибокі свердловини після завершення буріння передбачається переобладнати на моніторингові геологічні лабораторії (полігони або геообсерваторії), оскільки ці об'єкти є унікальними штучними каналами в земній корі і несуть різнопланову інформацію для всіх галузей науки про Землю.

У цьому напрямі передбачається створення та функціонування у Криворізькому басейні моніторингової геологічної лабораторії на базі Криворізької надглибокої (5422 метри) свердловини. Головним завданням цієї лабораторії є реєстрація і збір даних про варіації різних полів у свердловині в інтервалі 2800-5300 метрів і навколо з метою отримання інформації про зміни характеристик геологічного середовища на різних глибинах і в часі, що і будуть враховані під час проектування та будівництва підземних об'єктів для екологічно безпечної утилізації активних промислових відходів, а також використані в разі розв'язання інших теоретичних і практичних проблем геології.

Геофізичні дослідження

Геофізичні дослідження з прогнозування землетрусів

Сейсмічне становище докілья в регіонах, де зосереджена велика кількість родовищ корисних копалин та прогнозних ресурсів мінеральної сировини, зокрема вуглеводнів на шельфі Чорного та Азовського морів, вимагає належного врахування та оцінки ризиків, пов'язаних із сейсмічними явищами. З метою забезпечення функціонування єдиної мережі гідрогеодеформаційного моніторингу і варіацій геофізичних полів, необхідної для реалізації довгострокового і середньострокового прогнозу геодинамічного стану території України, створення банку гідрогеодеформаційних та інших геофізичних даних для оцінки ризику геодинамічних подій, підвищення безпеки діяльності промислових підприємств, у тому числі гірничодобувних, та проживання

населення у сейсмонебезпечних регіонах, на період до 2030 року у цьому напрямі передбачаються:

проведення режимних сейсмологічних та пов'язаних з ними геофізичних спостережень;

виконання сеймопрогностичних досліджень на основі комплексного аналізу сейсмологічних і геолого-геофізичних даних; оперативний аналіз параметрів землетрусів на території України і суміжних територіях, сильних землетрусів на планеті, а також ядерних вибухів на іноземних випробувальних полігонах;

оперативне забезпечення центральних та місцевих органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, території яких розташовані у сейсмонебезпечних районах, інформацією про землетруси та їх можливі наслідки;

утворення центрального банку геофізичних даних, зокрема для забезпечення міжрегіонального та міжнародного обміну геофізичною інформацією;

розроблення карт сейсмічного районування території України;

інформаційне забезпечення робіт щодо сейсмічного районування території України, оцінки потенційної сейсмічної небезпеки, сейсмостійкого будівництва, а також фундаментальних і прикладних досліджень, спрямованих на розв'язання проблем землетрусів.

Регіональні геофізичні дослідження

Комплекс регіональних геофізичних досліджень включає методи, що дають змогу отримувати відомості про фізичний стан літосфери та її зв'язок з тектонічною будовою регіонів поширення родовищ корисних копалин. Комплекс геофізичних і геохімічних методів включає сейсмологічні дослідження, вивчення гравіметричного поля, магнітні спостереження тощо.

Метою регіональних геофізичних (і геохімічних) досліджень вздовж геотраверсів є одержання попередніх даних про тектонічну будову, структуру, поширення геологічних утворень, особливості їх внутрішньої будови і речовинного складу, прогноз перспективних ділянок і попередні висновки щодо закономірностей розміщення корисних копалин.

Зазначені дослідження також проводяться в разі пошуку родовищ корисних копалин, у тому числі вуглеводнів, а також для вирішення конкретних завдань під час прогнозно-геологічних досліджень. Комплексування геофізичних методів виконується з урахуванням геологічних завдань, у тому числі щодо пошуку конкретних видів корисних копалин, а також з урахуванням геологічної будови району, глибини залягання структурного поверху, що підлягає вивченню, тощо.

Регіональні геофізичні дослідження планується проводити на суші і в акваторіях Чорного та Азовського морів разом з геологічними організаціями інших країн.

Технічне переоснащення

На сьогодні значна частина підприємств геологічної галузі перебуває у становищі, що відрізняється суттєвим зношенням і моральною застарілістю багатьох позицій технічного оснащення, помітна частка якого придбана ще за часів СРСР. Намітилася тенденція відставання галузі за цими показниками від провідних країн світу, а за окремими позиціями навіть від країн ближнього зарубіжжя, що суттєво гальмує розвиток мінерально-сировинної бази в цілому.

Програмою передбачається спрямувати на технічне переоснащення галузі кошти в обсязі до 30 відсотків витрат на геолого-розвідувальні роботи протягом 2011-2015 років. У наступні 2016-2030 роки на технічне переоснащення спрямувати кошти в обсязі до 10 відсотків витрат на геолого-розвідувальні роботи. При цьому передбачається концентрація зусиль у таких напрямках:

бурові верстати та бурове обладнання;

геофізична апаратура та обладнання, у тому числі сейсморозвідувальна техніка, судна для морських робіт, забезпечення геофізичних досліджень свердловин та польової геофізики;

обладнання для еколого-геологічних досліджень;

інше технологічне обладнання для виконання геологорозвідувальних робіт, автотранспорт для польових робіт, а також геодезичне обладнання;

лабораторне обладнання, у тому числі спектрометр ICP-MS типу NEPTUNE;

технічне та програмне забезпечення обробки інформації;

реконструкція виробничих приміщень.

Розділ IV МЕХАНІЗМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМ

Нормативно-правове забезпечення

Виконання Програми потребує вдосконалення нормативно-правових актів, зокрема підготовки нової редакції Кодексу України про надра, удосконалення методики розрахунків початкової ціни продажу спеціальних дозволів на користування надрами, критеріїв визначення переможців конкурсів (аукціонів) на користування надрами і на право укладення угод про розподіл продукції, відповідальності користувачів надр за виконання інвестиційних угод, проектною документації на розробку родовищ, ліквідації наслідків надкористування,

здійснення вторинних операцій купівлі-продажу прав на користування надрами відповідно до практики розвинутих країн світу.

Наукове забезпечення

Для наукового забезпечення виконання Програми передбачаються:

наукове супроводження геологорозвідувальних робіт від прогносної оцінки нафтогазоносних районів до пошуку і розвідки родовищ вуглеводневої сировини;

проведення науково-методичних досліджень, спрямованих на підвищення ефективності геологорозвідувальних робіт щодо металічних і неметалічних корисних копалин, вугілля, метану вугільних родовищ;

розроблення нових та удосконалення чинних методик з регіонального вивчення надр;

підготовка наукових розробок та методичних рекомендацій щодо комплексного вивчення надр;

розроблення новітніх методик технологічного збагачення руд, удосконалення технічних засобів спорудження колонкових і глибоких розвідувальних свердловин;

наукова розробка та впровадження новітніх екологічно чистих і безпечних технологій у процеси використання корисних копалин та реабілітації земель, на яких здійснювався видобуток корисних копалин;

розроблення нових методик щодо оцінки прогнозних і перспективних ресурсів підземних вод, пошуків і оцінки запасів родовищ підземних вод в умовах техногенного навантаження на геологічне середовище в Україні, а також експлуатаційних запасів підземних вод з метою оперативного забезпечення подальшого удосконалення водопостачання за рахунок цих запасів потреб суспільства; розроблення та вдосконалення методики, здійснення наукового супроводження робіт з гідрогеологічного, інженерно-геологічного та еколого-геологічного картування та картографування; моніторингу екологічного стану геологічного середовища, моніторингу геохімічного стану ландшафтів, прогнозування розвитку екзогенних процесів в умовах інтенсивного освоєння території, а також наукове супроводження під час проведення зазначених робіт.

Етапи виконання Програми

Програма розрахована на період до 2030 року і буде виконуватися трьома етапами.

Перший етап - 2011-2012 роки.

На першому етапі передбачається здійснення комплексу першочергових організаційних, правових і науково-технічних заходів, спрямованих на розв'язання найважливіших проблем забезпечення гірничодобувних підприємств мінеральною сировиною, формування оптимального розподілу завдань та програм розвитку і використання мінерально-сировинної бази за кожною з чотирьох категорій корисних копалин і за конкретними видами сировини, а також створення сприятливих умов для залучення до фінансування геологічного вивчення надр вітчизняних і зарубіжних інвестицій.

{Абзац третій підрозділу розділу IV із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4731-VI від 17.05.2012](#)}

Крім того, на першому етапі передбачається провести докорінне технічне переоснащення підприємств геологічної галузі для їх успішної та ефективної діяльності в умовах ринкової економіки.

Другий етап - 2013-2020 роки:

формування збалансованої нормативно-правової бази для подальшого виконання Програми;

здійснення основних заходів, спрямованих на вдосконалення структури та функціонального навантаження складових мінерально-сировинного комплексу, пов'язаних з використанням стратегічно важливих для економіки України корисних копалин;

затвердження і виконання програм, контрольних виробничих та фінансових річних показників розвитку і використання мінерально-сировинної бази за категоріями корисних копалин на період до 2020 року;

перегляд та коригування Програми у 2019 році для забезпечення її збалансованого виконання на третьому етапі (2021-2030 роки);

визначення пріоритетів державної мінерально-сировинної політики щодо використання стратегічно важливих для економіки України корисних копалин стосовно напрямів та механізмів залучення вітчизняних та іноземних інвестицій;

формування перспективних планів фінансування процесів виконання Програми та визначення співвідношень державних фінансових ресурсів, кредитно-банківських ресурсів, власних фондів підприємств, організацій та установ мінерально-сировинного комплексу, внутрішніх та зовнішніх інвестицій у загальному обсязі фінансування заходів з виконання Програми.

Третій етап - 2021-2030 роки:

реалізація основного об'єму перспективних цілей та завдань Програми;

прискорений розвиток мінерально-сировинної бази, прогресивне зростання темпів та обсягів використання стратегічно важливих для економіки України корисних копалин;

збільшення обсягів експорту сировини, проміжних та кінцевих продуктів її переробки;

поступове зменшення залежності від імпорту сировини, в тому числі за рахунок виконання робіт українськими фахівцями за кордоном;

перетворення України на державу, що є важливою складовою світового мінерально-сировинного комплексу за обсягами використання стратегічно важливих корисних копалин і за масштабами залучення іноземних інвестицій.

Міжнародне співробітництво

Міжнародне співробітництво з питань геологічного вивчення та використання надр сприятиме гармонізації національного законодавства із законодавством Європейського Союзу.

Для оперативного розв'язання проблем надрокористування країн СНД та розроблення першочергових заходів щодо координації і розвитку співробітництва у сфері вивчення, розвідки та використання мінерально-сировинних ресурсів Державна служба геології та надр України провадитиме діяльність у рамках Міжурядової ради країн СНД. З метою вивчення іноземного, насамперед європейського, досвіду організації геологічних служб, ознайомлення з новітніми науково-технічними розробками у галузі геологічного вивчення надр, гармонізації законодавства у сфері надрокористування Державна служба геології та надр України також братиме участь у діяльності Асоціації геологічних служб країн Європи.

Розвиток двостороннього співробітництва у галузі геології та використання надр з іншими країнами сприятиме ощадливому та комплексному використанню мінеральних ресурсів України, залученню нових методик та технологій дослідження геологічної будови надр, що застосовують геологічні служби і геологорозвідувальні компанії розвинутих країн, а також дасть змогу запобігти багатьом негативним геологічним наслідкам, пов'язаним з добуванням та переробкою корисних копалин на прикордонних територіях (Закарпаття, Донецький басейн тощо).

Очікувані результати виконання Програми

Очікуваними результатами виконання Програми є:

відкриття і розвідка нових родовищ паливно-енергетичної сировини;

створення власного виробництва необхідних видів мінеральної сировини, що ввозяться з інших країн і без яких неможлива робота діючих металургійних та деяких інших підприємств (хромові та хромонікелеві руди, флюорит, фосфатна сировина, форстеритові вогнетриви);

розбудова власної мінерально-сировинної бази найважливіших стратегічних видів корисних копалин (золота та інших благородних металів, скандію, літію, рідкісних земель тощо);

підготовка нових родовищ для вигідної експлуатації в майбутньому власними силами України і з використанням зарубіжних інвестицій;

проведення силами спеціалізованих державних підприємств різних видів геологорозвідувальних робіт (у тому числі розвідувальних та експлуатаційних) у країнах третього світу;

комплексна геологічна, гідрогеологічна, інженерно-геологічна та еколого-геологічна оцінка, картування і картографування території України;

переоцінка прогнозних та перспективних ресурсів питних підземних вод, визначення реальної схеми водовідбору підземних вод, яка дасть змогу визначити перспективи забезпечення прісними підземними водами споживачів в різних регіонах України і у зв'язку з цим конкретні плани проведення пошуково-розвідувальних робіт для розв'язання проблем водопостачання населення.

Розділ V

ОБСЯГИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Передбачається, що обсяг загального фінансування Програми становитиме 189053,99 млн гривень, з них:

коштів державного бюджету - 26119,13 млн гривень;

інших джерел фінансування - 162934,86 млн гривень;

у тому числі:

перший етап виконання Програми (2011-2012 роки) відповідно - 1730,42 млн гривень і 10689,7 млн гривень;

другий етап виконання Програми (2013-2020 роки) відповідно - 8952,04 млн гривень і 55882,62 млн гривень;

третій етап виконання Програми (2021-2030 роки) відповідно - 15436,67 млн гривень і 96362,54 млн гривень.

	Додаток 1 до Програми
--	--------------------------

ПАСПОРТ

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ

МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННОЇ БАЗИ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО

2030 РОКУ

1. Концепція Програми схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 9 березня 1999 року [№ 338](#).

2. Програма затверджена Законом України від 21 квітня 2011 року № 3268-VI.

3. Державний замовник - Міністерство екології та природних ресурсів України.

4. Керівник Програми - голова Державної служби геології та надр України.

5. Виконавець заходів Програми - Державна служба геології та надр України.

6. Строки виконання Програми: 2011-2030 роки.

7. Прогнозні обсяги та джерела фінансування:

Джерела фінансування	Обсяг фінансування, млн гривень	У тому числі за роками		
		перший етап	другий етап	третій етап
		2011-2012	2013-2020	2021-2030
Державний бюджет	26119,13	1730,42	8952,04	15436,67
Інші джерела	162934,86	10689,7	55882,62	96362,54
Усього	189053,99	12420,12	64834,66	111799,21
		Додаток 2 до Програми		

ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ

з виконання Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року

Найменування завдання	Найменування показника	Значення показника		Найменування заходу	Головний розпорядник бюджет	Джерела фінансування (державний, місцевий)	Прогнозний обсяг фінансових	У тому числі за роками
		усього	у тому числі за роками					

			перший етап		другий етап	третій етап		жетних коштів	бюджет, інші)	ресурсів для виконання завдань, млн гривень	перший етап		другий етап	третій етап
			2011	2012	2013	2014					2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

1. Паливно-енергетичні ресурси

1. приріс
Нарощу т
вання запасів
мінерал і
ьно- ресурс
сирови ів (за
нної кошти
бази держав
нафти, ного
газу, бюдже
конденс ту):
ату

проведенн Мінп
я риро
геологороз ди
відувальни
х робіт

нафти 72, 3 3, 26, 40
і 5 1 4
конден
сату,
млн 53 2 2 19 29
тонн 8,5 2, 3, 6,1 7,1
7 2 0 1 4
9 3

державни 7287, 26 24 248 428
й бюджет 2 5,4 5,4 7,2 9,01
5 5 9

інші 8887 28 30 304 525
джерела 3,57 22, 08, 81, 61,3
73 02 43 9

газу, 28 1 1 10 16
млрд 7 1, 1, 3,6 0
6 8

державни 6084, 22 20 207 357
й бюджет 73 3,2 4,5 2,7 4,18
6 5 4

куб.
метрів 20 8 8 74 11
56, 3, 4, 2,4 46,
83 1 5 7 67
3 7

Усього

інші 7406 23 25 254 438
джерела 1,3 52, 06, 01, 01,1
27 68 19 6

державни 1334 48 45 456 786
й бюджет 1,93 8,7 0 0,0 3,19
1 3

інші 1629 51 55 558 963
джерела 34,87 75 14, 82, 62,5
7 62 5

разом 1762 56 59 604 104
96,8 25 64, 42, 225,
7 65 74

2. запаси 10 1 2 47 50 проведення -"-
Нарощу проми 00 0 0 0 0 я
вання слових геологороз
мінерал катего відувальни
бно- рій, х робіт
сирови млн
ної тонн
бази
вугілля приріс 57 2 3 20 31
кам'яно т 2,4 5 0 6,4 1
го запасів
, млн
тонн

державни 186,1 5,0 6,3 64, 110,
й бюджет 2 6 3 14 59

204,7 5,5 6,9 70, 121,
3 7 6 55 65

оцінка 16 7 9 57 87
запасів 02, 0 0 1,8 0,8
і 6
перспе
ктивни
х
ресурс
ів, млн
тонн

223,3 6,0 7,5 76, 132,
4 8 9 96 71

3. запаси 10 4 6 40 50 проведення
Нарощу проми 0 я
вання слових геологороз

державни 148,8 4,0 5,0 51, 88,4
й бюджет 9 5 6 31 7

[illegible]

вугільних родовищ	оцінка запасів та ресурсів окремих ділянок, млрд куб. метрів	23, 0, 0, 10 12	проведення геологорозвідувальних робіт	""	""	223,3 6,0 7,5 76, 132, 4 8 9 96 71
				разом		1470, 40 49, 506 873, 34 99 ,67 68

6. Нарощування мінерально-сировинної бази урану	забезпечення поточної експлуатації родовищ запасами промислових категорій, умовних одиниць	11, 0, 0, 4,2 6,2	проведення геологорозвідувальних робіт	Мініп державний бюджет	335,3 8,6 11, 115 199, 5 7 42 ,72 54	
	приріст запасів, умовних одиниць	68, 3 3 25, 37, 4 3	розвідка і підготовка до промислового освоєння Криничанського і Новогур'ївського родовищ	""	""	670,7 17, 22, 231 399, 35 84 ,43 08

приріс	51	2	2	20	26	пошукова				62,7	2,1	2,1	21,	37
т	00	5	5	00	00	оцінка					2	2	46	
запасів		0	0			Грушківсь								
приро						кого,								
дно						Секретарс								
багати						ького і								
х						Новоселиц								
залізн						ького								
их руд,						проявів,								
млн						розвідка								
тонн						Піщансько								
						го,								
						Савранськ								
						ого,								
						Байбузівсь								
						кого і								
						Молдовськ								
						ого								
						родовищ у								
						Середньом								
						у Побужжі								
-"	60	5	5	20	30	переоцінка	Мінп державни	36,59	1,2	1,2	12,	21,5		
	0	0	0	0	0	ресурсів	риро й бюджет		4	4	52	9		
						перспекти	ди							
						вних								
						об'єктів у								
						Приазов'ї								
приріс	69	5	5	24	35	розвідка	-"	-"	41,8	1,4	1,4	14,	24,6	
т	0	0	0	0	0	Сергіївськ				1	1	31	7	
запасів						ого,								
і						Новоукраї								
ресурс						нського,								
ів						Північно-								
залізн						Терсянськ								
их руд,						ого і								
млн						Павлівсько								
тонн						го								
						родовищ								
						(Запорізьк								
						а область)								

-"	18	2	2	60	80	проведенн я пошуково- оцінюваль них робіт (ділянки Леніна № 1, 2 і 3)	-"	-"	15,67	0,5	0,5	5,3	9,25
	0	0	0						3	3	6		
приріс т ресурс ів марган цевих руд, млн тонн	30	2	3	5	20	оцінка ресурсів карбонатн их марганцев их руд у межиріччі Інгул - Інгулець	-"	-"	31,35	1,0	1,0	10,	18,5
									6	6	73		
-"	10	1	2	3	4	проведенн я пошуків у межах Костромсь кої ділянки Дніпропет ровської області	-"	-"	36,59	1,2	1,2	12,	21,5
									4	4	52	9	
приріс т запасів і ресурс ів хроміт ових руд, млн тонн	11,	0,	0,	4,2	6,2	підготовка до промислов ого освоєння, затвердже ння запасів окремих ділянок Капітанівс ького рудного вузла	-"	-"	52,24	1,7	1,7	17,	30,8
	4	5	5						6	6	88	4	

приріс	4,6	0,	0,	1,2	2,6	пошукова	Мінп державни	26,12	0,8	0,8	8,9	15,4
т	4	4				оцінка і	риро й бюджет		8	8	4	2
запасів						розвідка	ди					
і						Пушківськ						
ресурс						ого,						
ів						Північно-						
хроміт						Липовеньк						
ових						івського і						
руд,						Липнягівс						
млн						ького						
тонн						родовищ у						
						Середньом						
						у Побужжі						

разом 355,3 12 12 121 209,
6 69

8.	приріс	4,8	0,	0,	1,2	2,6	пошукова	"-	державни	7,81	0,2	0,2	2,6	4,62
Нарощу	т	5	5				оцінка	й бюджет		5	6	8		
вання	ресурс						рудопрояві							
мінерал	ів						в у межах							
ьно-	боксит						палеодепр							
сирови	ових						есій у							
ної	руд,						Придністр							
бази	млн						ов"ї							
руд	тонн													
кольоро														
вих та	приріс	6,8	0,	0,	2	3,7	визначенн	"-	"-	3,91	0,1	0,1	1,3	2,31
легуюч	т	5	6				я				3	3	4	
их	запасів						промислов							
металів	і						ого							
	ресурс						значення							
	ів						та							
	мідних						підготовка							
	руд,						до							
	млн						розвідки							
	тонн						перспекти							
							вних							
							ділянок,							
							оцінка							
							запасів і							
							ресурсів							
							міді							

Рафалівськ
ого
рудного
вузла

-"	1,5	0	0	0,5	0,8	розвідка родовища міді в межах Волинського рудного району	-"	-"	46,89	1,5	1,5	16	27,7
	1	1								2	9	07	1
-"	1,2	0	0	0,4	0,6	розвідка родовища міді в межах Північно-Ратнівської ділянки	-"	-"	23,43	0,7	0,7	8,0	13,8
	1	1								6	9	3	5
приріст ресурсів мідних руд, млн тонн	0,9	0	0	0,3	0,4	пошуки в межах перспективних рудопроявів в Донбасу (Бахмутська котловина) і зеленокам'яних структур (Дніпропетровська область)	-"	-"	11,73	0,3	0,4	4,0	6,93
	1	1								8		2	
оцінка та приріст ресурсів	65	1	2	27	35	проведення геологорозвідувальних робіт в межах	Мінп	державний бюджет	27,33	0,8	0,9	9,3	16,1
	0	0	0	0	0		риро			8	2	7	6

Деренюхів
сько-
Липовеньк
івської
зони у
Середньому
у Побужжі

12	4	6	50	60	підготовка	-"-	-"-
0					до		
					промислов		
					ого		
					освоєння,		
					оцінка		
					запасів і		
					ресурсів		
					промислов		
					их		
					категорій		
					Західнола		
					щівського		
					і		
					Східнолип		
					овеньківсь		
					кого		
					родовищ		

$$\begin{array}{ccccccc} 15,64 & 0,5 & 0,5 & 5,3 & 9,24 & & \\ & 1 & 3 & 6 & & & \end{array}$$

приріс т запасів та ресурс ів сульфі дних мідно- нікеле вих руд, тис. тонн	20 0	2 0	2 0	60 0	10 0	геолого- економічн а оцінка промислов ого значення Прутівсько го родовища та визначенн я доцільност і його розвідки	""	""	23,43 6	0,7 9	0,7 3	8,0 5	13,8
---	---------	--------	--------	---------	---------	---	----	----	------------	----------	----------	----------	------

приріс т ресурс ів нікелю , кобаль ту і міді, тис. тонн	10 00	5 0	1 0	40 0	45 0	проведенн я пошуково- оцінюваль них робіт в межах Олександр івської та Авдотіївсь кої ділянок Дніпропет ровської області	""	""	35,16 4	1,1 9	1,1 05	12, 8	20,7
---	----------	--------	--------	---------	---------	--	----	----	------------	----------	-----------	----------	------

оцінка перспе ктивни х ресурс ів свинц ю і цинку, тис. тонн	24 00	3 0	3 0	10 00	80 0	проведенн я пошуково- оцінюваль них робіт в межах перспекти вних геологічни х структур (Донбас, Карпати, Дніпровсь	Мінп державни риро й бюджет ди	46,89	1,5 2	1,5 9	16, 07	27,7 1
---	----------	--------	--------	----------	---------	--	--------------------------------------	-------	----------	----------	-----------	-----------

ко-
Донецька
западина)

приріс т запасів і ресурс ів свинц ю і цинку, тис. тонн	23 00 0 0 0 00	2 0 0 0 0 00	3 0 0 0 0 00	50 0 0 0 0 00	13 0 0 0 0 00	оцінка промислов ого значення Біляївсько го та Новодмит рівського родовищ	-"-	-"-	42,97 1,3 1,4 14, 25,4	9 5 73
---	-------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	------------------------------	------------------------------	---	-----	-----	------------------------------------	--------------

приріс т ресурс ів свинц ю і цинку, тис. тонн	75 0			30 0	45 0	проведенн я пошуково- розвідувал ьних робіт в межах Комсомол ьського рудного вузла (Донецька область)	-"-	-"-	31,25 1,0 1,0 10, 18,4	1 6 71 7
---	---------	--	--	---------	---------	--	-----	-----	------------------------------------	-------------------

приріс т запасів і ресурс ів розсип них компл ексних цирко ній- титано вих руд,	36, 5	1 0	1 5	5 5	6,5 0	підготовка до промислов ого освоєння об'єктів в межах Тарасівськ о- Таращансь кої площі	-"-	-"-	19,52 0,6 0,6 6,6 11,5	3 6 9 4
---	----------	--------	--------	--------	----------	---	-----	-----	------------------------------------	------------------

умовн
их
одини
ць

приріс 36 32 4 проведенн -"- -"- 15,64 0,5 0,5 5,3 9,24
т я 1 3 6

ресурс
ів
титану
,
умовн
их
одини
ць

пошуково-
розвідувал
ьних робіт
в межах
Лихівської
ділянки та
Покрово-
Київсько
ї
структури
(Дніпропет
ровська
область)

приріс 50 20 30 проведенн -"- -"- 19,52 0,6 0,6 6,6 11,5
т я 3 6 9 4

ресурс
ів
олова,
тис.
тонн

пошуково-
оцінюваль
них робіт в
межах
Пержанськ
ого
рудного
поля

приріс 29 1 18 10 проведенн Мінп державни 42,97 1,3 1,4 14, 25,4
т 5 0 5 0 я пошуків, риро й бюджет 9 5 73

ресурс
ів
молібд
ену і
вольфр
аму,
тис.
тонн

оцінка
ресурсів
рудопрояві
в у межах
Капланівсь
кого,
Устинівськ
ого,
Новоселівс
ького та

Сергіївськ
ого рудних
полів

-"	24 8,9	1 2, 5	11 2	12 4,4	проведенн я пошуково- оцінюваль них робіт на перспекти вних рудопрояв ах Новоселівс ького рудного поля, визначенн я промислов ого значення та доцільност і їх розвідки	-"	-"	39,06	1,2 6	1,3 2	13, 39	23,0 9
приріс т ресурс ів молібд ену, тис. тонн	48 7,9	3 9, 1	20 0	24 8,8	підготовка до промислов ого освоєння, підрахунок запасів Вербинськ ого родовища	-"	-"	46,89	1,5 2	1,5 9	16, 07	27,7 1
-"	85 0	1 0	1 0	10 55	проведенн я пошуково- розвідувал ьних робіт	-"	-"	31,25	1,0 1	1,0 6	10, 71	18,4 7

в межах
східного
борту
Криворізьк
о-
Кременчуц
ької
шовної
зони

разом 531,2 17, 17, 182 314,
9 20 97 ,1 02

9.	приріс	58,	20	38,	підготовка	"-	державни	44	1,2	1,4	15,	26,0
Нарощу	т	5		5	до		й бюджет		9	9	13	9
вання	запасів				промислов							
мінерал	і				ого							
ьно-	ресурс				освоєння,							
сирови	ів				підррахунок							
ної	тантал				запасів							
бази	у та				Мазурівсь							
руд	ніобію				кого							
рідкісн	,				родовища							
их та	умовн											
рідкісн	их											
оземель	одини											
них	ць											
металів												
	приріс	2	0,5	1,5	оцінка	"-	"-	6,28	0,1	0,2	2,1	3,73
	т				ресурсів				8	1	6	
	ресурс				(ділянки							
	ів				Копанки,							
	тантал				Мостове,							
	у,				Вись та							
	умовн				інші)							
	их											
	одини											
	ць											
	приріс	30	5	10	15	підготовка	Мінп державни	62,88	1,8	2,1	21,	37,2
	т	0	0	0	0	до	риро й бюджет		5	3	62	8
	запасів					промислов	ди					
	і					ого						
	ресурс					освоєння						

ів двооки су літію, тис. тонн			Полохівсь кого родовища, оцінка ресурсів Шевченків ського рудного поля							
приріс т запасів і ресурс ів рідкісн их земель та супутн ього цирко нію, умовн их одини ць	30	10 20	оцінка та визначенн я доцільност і розвідки та дослідно- промислов ого відпрацюв ання, підрахунок запасів та ресурсів Азовськог о родовища	-"	-"	25,15	0,7	0,8	8,6	14,9
							4	5	5	1
приріс т ресурс ів рідкісн их земель , тис. тонн	27	10 17	оцінка ресурсів Анадольсь кого рудопрояв у Донецької області та Христофор івської ділянки Дніпропет ровської області	-"	-"	18,86	0,5	0,6	6,4	11,1
							5	4	9	8

приріс	56	20	36	оцінка	"-	"-	31,44	0,9	1,0	10,	18,6
т				ресурсів				2	7	81	4
ресурс				на флангах							
ів				Шевченків							
рідкісн				ського							
их				рудного							
металі				поля							
в, тис.											
тонн											

приріс	48	1	2	20	24	оцінка	"-	"-	75,44	2,2	2,5	25,	44,7
т	7,9	0	0	9,1	8,8	ресурсів				1	6	94	3
ресурс						кори							
ів						вивітрюва							
рідкісн						ння							
их						Суцано-							
земель						Пержанськ							
, тис.						ої зони							
тонн													

разом	264,0	7,7	8,9	90,	156,
	5	4	5	8	56

10.	приріс	27	3	10	13	оцінка	Мінп	державни	115,8	3,8	3,9	39,	68,4
Нарощу	т	40	7	00	70	ресурсів	риро	й бюджет	4	1	2	68	3
вання	ресурс		0			Верблюзьк	ди						
мінерал	ів					ої,							
бно-	золота,					Кам'янськ							
сирови	тонн					ої,							
ної						Красногірс							
бази						ької,							
руд						Кочерівськ							
дорогоц						ої,							
інних						Компаніївс							
металів						ької,							
та						Вільховатс							
алмазів						ько-							
						Волинцевс							
						ької,							
						Південнод							
						онецької							
						та інших							
						ділянок							

(золоторуд
них полів)

приріс т запасів та ресурс ів золота і супутн іх компо нентів, тонн	17	1	2	10	43	оцінка запасів та ресурсів Андріївськ ого, Сорокінсь кого, Попельнас тівського, Зеленодол ьського, Вільнохуті рського, Гайчурськ ого, Квітки, Оріхового, Південноп оляницько го, Капустянс ького рудопрояві в та флангів відомих родовищ	-"-	-"-	63,18	2,0	2,1	21,	37,3
	3	0	0	0					8	4	64	2	
приріс т запасів та ресурс ів золота, тонн	50	2	2	20	26	підготовка до промислов ого освоєння, підрахунок запасів Губівськог о, Західнокли нцівського родовищ, флангів	-"-	-"-	94,78	3,1	3,2	32,	55,9
	0	0	0	0	0				2		47	9	

Мужіївськ
ого,
Берегівськ
ого та
Бобриківсь
кого
родовищ

приріс т ресурс ів срібла та супутн іх компо нентів, тонн	19 85	1 0 0	10 00 0	88 5	оцінка Східножур авського родовища	-"- -	-"- -	105,3 1	3,4 7	3,5 6	36, 07	62,2 1
приріс т запасів та ресурс ів срібла, тонн	38 60	1 3 0	20 00 0	17 30	оцінка Східножур авського та Березівськ ого родовищ	Мінп державни риро й бюджет ди	94,78 2	3,1 2	3,2 47	32, 9	55,9 9	
-"- 00	13 00	70 0	60 0		підготовка до промислов ого освоєння, підрахунок запасів Журавсько го і Східножур авського родовищ	-"- -	-"- -	84,25 7	2,7 5	2,8 86	28, 7	49,7 7

приріс т запасів та ресурс ів платин оїдів, тонн	85	40	45	визначенн я промислов ого значення окремих рудопрояві в	"-	"-	52,65	1,7	1,7	18,	31,1
							3	8	04		
приріс т запасів та ресурс ів платин и, тонн	60	25	35	підготовка до промислов ого освоєння родовища (або комплексн ого родовища) та підрахунок запасів	"-	"-	73,71	2,4	2,4	25,	43,5
							3	9	25	4	
оцінка ресурс ів алмазі в, умовн их одини ць	40	10	30	проведенн я пошуково- оцінюваль них робіт в межах Східного Приазов'я, Волино- Подільськ ої плити та Українськ ого кристалічн ого щита	"-	"-	105,3	3,4	3,5	36,	62,2
							1	7	6	07	1
разом							789,8	26	26,	270	466,
							1		7	,55	56

державни	1940,	62,	65,	665	114
й бюджет	45	94	62	,05	6,84

1	1,5 підготовка до	"-	"-	8,52	0,2	0,2	2,9	5,03
					8	9	2	

металургії	0,6	0,1	0,0	0,2	0,2	підготовка	Мінп	державни	2,13	0,0	0,0	0,7	1,26
	1	1				до	роро	й бюджет		7	7	3	
						промислов		ди					
						ого							
						освоєння,							
						підрахунок							
						запасів							
						Центральн							
						ої ділянки							
						Суццано-							
						Пержанськ							
						ої зони							

приріс т запасів та ресурс ів флюор иту, млн тонн	2	0,5	1,5	переоцінка	"-	"-	6,39	0,2	0,2	2,1	3,77
				запасів				1	2	9	
				Покрово- Кириївськ ого родовища (Донецька область)							

приріс т запасів та ресурс ів плавик ового шпату, млн тонн	5	2	3	оцінка промислов ого значення, підрахунок запасів та перспекти вних ресурсів рідкіснозе мельного плавиково го шпату Суцано- Пержанськ ої зони	-"-	-"-	12,77	0,4 2	0,4 3	4,3 8	7,54
приріс т запасів і ресурс ів флюсо вих доломі тів, млн тонн	20 15	10 00	10 15	підготовка до промислов ого освоєння, підрахунок запасів Стильсько го (західна ділянка) родовища	-"-	-"-	25,54	0,8 4	0,8 6	8,7 5	15,0 9
приріс т запасів та ресурс ів флюсо вих вапняк ів, млн тонн	20 0	1 0	90 0	розвідка Родниківсь кого, Оленівськ ого (ділянка Балка Безводна), Стильсько го (західна ділянка) родовищ у	-"-	-"-	23,41	0,7 7	0,7 9	8,0 2	13,8 3

Донецькій
області

приріс	94	4	5	35	50	оцінка	-"	-"	19,16	0,6	0,6	6,5	11,3
т						запасів та				3	5	6	2
запасів						ресурсів							
та						флангів							
ресурс						Черкасько							
ів						го							
бентон						родовища,							
ітових						глини							
глин,						якого							
млн						подібні до							
тонн						азербайдж							
						анських							
						бентонітів							

приріс	35,1	212	20	проведенн	Мінп державни	21,28	0,7	0,7	7,2	12,5
т	5	5		я	риро й бюджет			2	9	7
запасів				пошуково-	ди					
та				оцінюваль						
ресурс				них робіт						
ів				на						
бентон				перспекти						
ітових				вних						
глин,				площах з						
млн				метою						
тонн				виявлення						
				активних						
				запасів						

разом	119,2	3,9	4,0	40,	70,4
	1	2	3	84	1

12. Нарощу вання мінера льно-сир овинної бази вогнегн	приріс т запасів та ресурсів вторинних каоліні	87 30 57 підгот товка до промисл ового ос воюєння, підраху нок запасів Володимир	-"- державний бюджет	12,03 0,4 0,4 4,1 7,1 1 2
--	--	---	----------------------	------------------------------

ивкої сирови ни	в, МЛН тонн			рського родовища								
	"-	12 0	60 60	оцінка промислов ого значення окремих ділянок, підрахунок запасів на ділянках діючих підприємс тв у Черкаській , Кіровоград ській і Донецькій областях	"-	"-	12,03	0,4	0,4	4,1	7,1	
									1	2		
приріс т запасів та ресурс ів магnez иту, МЛН тонн		50	20 30	підготовка до промислов ого освоєння, підрахунок запасів родовища в Побузьком у рудному районі	"-	"-	9,35	0,3	0,3	3,2	5,52	
									1	2		
приріс т запасів та ресурс ів гранат - силіма		22	10 12	підготовка до промислов ого освоєння, підрахунок запасів Соломійвсь кого	"-	"-	8	0,2	0,2	2,7	4,73	
									6	7	4	

нітових руд та дістену, млн тонн			родовища гранат-силіманітових руд та Сущанського родовища дістену							
приріст запасів та ресурсів каолінів та тугоплавких глин, млн тонн	120	60 60	підготовка до промислового освоєння Володимирівського та Пологівського (ділянки 1 і 2) родовищ	""	""	10,68	0,35	0,36	3,66	6,31
приріст ресурсів тугоплавких глин, млн тонн	475	42 50	вивчення перспективних ділянок у Полтавській, Сумській та Харківській областях	Мінп	державний бюджет	13,35	0,44	0,45	4,57	7,89
приріст запасів і ресурсів тугоплавких глин,	620	26 36	промислова оцінка окремих ділянок і ресурсів Кальміусько-Торецької та Бахмутськ	""	""	16,02	0,53	0,54	5,49	9,46

млн
тонн

ої
котловин

приріс 62
т 0
запасів
та
ресурс
ів
форму
вальни
х
пісків,
млн
тонн

26 36 підготовка
0 0 до
промислов
ого
освоєння,
підрахунок
запасів
Бантисівс
ького
(східна
ділянка) та
Часів'ярсь
кого
(північна
ділянка)
родовищ

14,69 0,4 0,5 5,0 8,68
8 3

разом 96,15 3,1 3,2 32, 56,7
7 6 93 9

13. приріс 43
Нарощу т
вання запасів
мінерал та
ьно- ресурс
сирови ів
ної фосфо
бази рного
сирови ангідр
ни для иту,
гірничо апатит
- ових
хімічно та
го та апатит
агропро -
мислов ільмен
ого ітових
компле руд,
ксів млн
тонн

20 23 підготовка
до
промислов
ого
освоєння,
підрахунок
запасів
фосфорног
о
ангідриту
Голосківсь
кого і
Видибірзь
кого
родовищ
апатитови
х та
апатит-
ільменітов
их руд

-"- державни 25,78 0,8 0,8 8,8 15,2
й бюджет 5 7 3 3

приріс	46	21	25	переоцінка	"-	"-	31,53	1,0	1,0	10,	18,6
т	0	0	0	запасів у				4	7	8	2
запасів				перерахун							
та				ку на							
ресурс				оксид							
ів				калію для							
калійн				першочерг							
их				ового							
солей,				відпрацюв							
млн				ання							
тонн				району							
				родовища							
				"Пійло"							

приріс	49	24	24	виділення	"-	"-	34,38	1,1	1,1	11,	20,3
т	0	5	5	ділянок із				3	6	78	1
ресурс				сприятлив							
ів				ими							
калійн				гірничо-							
их				геологічни							
солей,				ми							
млн				умовами,							
тонн				підрахунок							
				ресурсів							
				оксиду							
				калію в							
				межах							
				Передкарп							
				атського							
				калієносно							
				го басейну							

разом	146,1	4,8	4,9	50,	86,3
	4	1	4	06	3

14.	приріс	70	20	50	підготовка	"-	державни	19,27	0,6	0,6	6,6	11,4
Нарощу	т				до		й бюджет		1	5	1	
вання	запасів				промислов							
мінерал	та				ого							
ьно-	ресурс				освоєння							
сирови	ів				родовищ							
ної	глауко				(Автономн							
бази	ніту,				а							

іншої млн
нерудн тонн
ої
сирови
ни

Республіка
Крим,
Вінницька,
Хмельниц
ька,
Чернівецьк
а та
Луганська
області),
підрахунок
запасів і
ресурсів
руди

приріс 50 т запасів та ресурс ів бариту , млн тонн	23 27	встановлен ня промислов ого значення рудопрояві в та доцільност і їх розвідки; підрахунок запасів і ресурсів флангів Біганьсько го родовища	-"- -"-	12,85 0,4 0,4 4,4 7,6 1 3 1
--	-------	---	------------	--------------------------------

приріс 2 т ресурс ів графіт у, млн тонн	0,5 1,5	оцінка ресурсів у межах Сачкинськ о- Троїцької перспекти вної площі Донецької області	Мінп державни риро й бюджет ди	3,21 0,1 0,1 1,1 1,9 1
---	---------	--	--------------------------------------	---------------------------

приріс т запасів та ресурс ів графіт у, млн тонн	44 0	22 0	22 0	проведенн я пошуково- розвідувал ьних робіт на Сухоташл ицькому та Ставківськ ому проявах	-"-	-"-	38,53	1,2 2	1,3 22	13, 22	22,7 9
приріс т запасів та ресурс ів кварци тів та піску скляно го, млн тонн	11 0	90	20	оцінка ресурсів і запасів у межах перспекти вних ділянок Полтавськ ої та суміжних областей	-"-	-"-	32,1	1,0 1	1,0 9	11, 01	18,9 9
приріс т запасів та ресурс ів вапняк ів для цукров ої проми словос ті, млн тонн	40	20	20	пошуки та розвідка родовищ у Вінницькі й та Хмельниц ькій областях	-"-	-"-	9,63	0,3 3	0,3 3	3,3	5,7
приріс т запасів	11 0	45	65	оцінка ресурсів і запасів у	-"-	-"-	32,1	1,0 1	1,0 9	11, 01	18,9 9

та
ресурс
ів
опок,
млн
тонн

межах
перспекти
вних
ділянок
Харківсько
ї та
Сумської
областей

приріс 45 4 6 20 24 проведенн -"- -"- 38,53 1,2 1,3 13, 22,7
т 0 0 0 0 я 2 22 9

ресурс
ів
буршт
ину,
тонн

пошукових
робіт у
межах
Клесівсько
ї,
Дубровиць
кої,
Барашівсь
кої зон та
у
Володими
рецькому
районі
Рівненсько
ї області

приріс 24 16 80 проведенн -"- -"- 35,33 1,1 1,2 12, 20,8
т 0 0 0 я 2 12 9

запасів
та
ресурс
ів
каолін
у
первин
ного,
млн
тонн

пошуково-
оцінюваль
них робіт
на
перспекти
вних
площах у
центрально
ї частині
Українськ
ого
кристалічн
ого щита

разом 221,5 7 7,5 76 131,
5 05

15. приріс 32 2 3 12 15 геолого- Мінп державни 23,07 0,7 0,7 7,9 13,6
Нарощу т економічн риро й бюджет 6 8 3
вання запасів а оцінка ди
мінерал та техногенн
ьно- ресурс их
сирови ів накопичен
ної техног ь
бази енної
техноге сирови
ної ни,
сирови млн
ни тонн

Разом державни 606,1 19, 20, 207 358,
за й бюджет 1 66 51 ,73 21
розділо
м 3

4. Геологічні та еколого-геологічні дослідження території України з метою наращування мінерально-сировинної бази

16. площа 78 3 4 27 42 геологічне -"- -"- 920,8 30, 31, 315 543,
Геологі вивчен 1,4 9, 6 1,3 4,6 довивченн 8 88 11 ,26 63
чне ня, 5 я площ у
вивчен тис. масштабі
ня кв. 1:200000
територ кіломе
ії трів
України

-"- 50, 2 3 18 27, геолого- -"- -"- 383,6 12, 12, 131 226,
4 4 прогнозне
картуванн
я у
масштабі
1:200000

-"- 22, 1 1, 8 12, геологічна -"- -"- 153,4 5,1 5,1 52, 90,6
9 5 4 зйомка у
масштабі
1:50000

-"	22	1	1	79, 12	підготовка	-"	-"	613,9	20, 20, 210	362,
	8,9	2	3	5 4,4	геофізични			1	58 74 ,17	42
					х основ під					
					геологічну					
					зйомку у					
					масштабах					
					1:50000 і					
					1:200000					

разом	2071, 69, 70	709 122
	96 47	,33 3,16

17.	бурінн	20	1	1	80 10	буріння	-"	державни	1238, 40, 42, 424	723,
Провед	я,	40	0	2	0 20	артезіансь	й бюджет	96	12 04 ,54	26
ення	свердл		0	0		ких				
гідроге	овини					свердлов				
ологічн						н для				
их,						питного				
інженер						водопоста				
но-						чання				
геологі										
чних та						гідрогеоло				
еколого						гічне та				
-						інженерно-				
геологі						геологічне				
чних						картуванн				
робіт						я:				

площа	18,	9,1	9,2	у масштабі	-"	-"	94,02	3,0 3,1	32, 55,5
вивчен	3			1:50000				3 8 23	8
ня,									
тис.									
кв.									
кіломе									
трів									

-"	16	1	9	60, 82, у масштабі	-"	-"	253,6	8,0 8,4	87, 150,
	2,9	1	6	3 1:200000			1	0 4 13	04

приріс	14	7	7	пошук та	Мінп державни	564,1	18, 19, 193	333,
т				розвідка	риро й бюджет	2	18 08 ,39	47
складо				питних,	ди			
вих				технічних,				

гідрогеологічної мережі, об'єкті в

прісних, мінеральних, теплоенергетичних та промислових підземних вод

площа вивчення, кв. кілометрів 34, 1, 1, 14, 17, 6 3 5 5 3 геологічне та інженерно-геологічне картування у масштабі 1:200000 з геолого-екологічними дослідженнями шельфу Чорного моря -"- -"- 58,77 1,8 1,9 20, 34,7 9 9 15 4

пункти спостереження, тис. на рік 4 1 1 1 1 моніторинг підземних вод на державному рівні -"- -"- 94,02 3,0 3,1 32, 55,5 3 8 23 8

пункти спостереження, ділянки на рік 90 2 2 23 25 0 1 1 0 0 проведення інженерно-геологічних робіт з моніторингу екзогенних процесів -"- -"- 376,0 12, 12, 128 222, 9 12 72 ,93 32

разом 2679, 86, 90, 918 158
59 37 63 ,6 3,99

18.
Провед
ення
геолого
-
розвіду
вальних
робіт на
контине
нтально
му
шельфі
Азовськ
ого і
Чорног
о морів
та у
межах
виключ
ної
(морськ
ої)
економі
чної
зони

-"- державни 256,8 8 8,7 88, 152,
й бюджет 8 16 02
разом 256,8 8 8,7 88, 152,
8 16 02

Разом
за
розділо
м 4

державни 4751, 15 16 162 280
й бюджет 57 5,8 0,6 7,9 7,16
3 5 3

5. Інші дослідження території України, супроводження та забезпечення робіт, спрямованих на розбудову мінерально-сировинної бази

19. поліго 90 1 1 25 30 глибинне Мінп державни 52,82 1,6 1,7 18, 31,2
Провед ни, 7 8 досліджен риро й бюджет 1 9 14 8
ення кількіс ня надр ди
спеціал ть

БНИХ видів дослідж ень, спрямо ваних на розбудо ву мінерал ьно- сирови ної бази	геотра верси, кіломе трів	44 00 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	20 00 00 00	20 00 00 00	проведенн я геофізични х досліджен ь	-"- -"	-"- -"	177,3 2 5,3 9 6,0 1 60, 9 105, 02
--	------------------------------------	--------------------	------------------	------------------	----------------------	----------------------	---	-----------	-----------	--

20. Підгото вка і видання али, методи чних матері лів з питань розбудо ви мінерал ьно- сирови ної бази	друков ані матері али, видань чних матері лів з питань розбудо ви мінерал ьно- сирови ної бази	22 0 1 0 1 5 75 12 0	1 0 0 5	1 0 0 5	75 0	12 0	видання методични х рекоменда цій з пошуку і розвідки родовищ корисних копалин та зведених матеріалів науково- технічних конференц ій, нарад тощо	-"- -"	-"- -"	135,4 3 4,3 6 4,5 8 46, 43 80,0 6
--	---	--	------------------	------------------	---------	---------	---	-----------	-----------	--

друков ані матері али, компл екти карт	19 5 7 8 80 10	7 0	8 0	80 10	10 0	підготовка і видання Держгеолк арти-200 та Держгеолк арти-50, інших зведених карт	-"- -"	-"- -"	112,8 7 3,6 4 3,8 2 38, 69 66,7 2
--	-------------------------------	--------	--------	----------	---------	--	-----------	-----------	--

			разом	248,3	8	8,4	85,12	146,78
21. Науков	проведенн	"-	державни	1004,	32	34	344	594,
о-	я науково-		й бюджет	64			,54	11
методи	дослідних							
чне та	робіт							
технічн	методичне	"-	"-	722,5	23,	24,	247	427,
е	супроводж			6	12	45	,76	23
супрово	ення та							
дження	забезпечен							
робіт,	ня робіт з							
спрямо	надрокори							
ваних	стування							
на								
розбудо								
ву								
мінерал								
ьно-								
сирови								
нної								
бази								
Разом			державни	2205,	70,	74,	756	130
за			й бюджет	64	12	65	,46	4,42
розділо								
м 5								
Усього				1890	60	63	648	111
за				53,99	22,	98,	34,	799,
Програ					00	12	66	21
мою								
у тому			державни	2611	84	88	895	154
числі			й бюджет	9,13	7,0	3,4	2,0	36,6
					0	2	4	7
			інші	1629	51	55	558	963
			джерела	34,86	75,	14,	82,	62,5
					00	70	62	4

	Додаток 3 до Програми
--	--------------------------

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ
**виконання Загальнодержавної програми розвитку мінерально-
сировинної бази України на період до 2030 року**

Найменування завдання	Найменування показника	Одиниця виміру	Усього	І етап		II етап	III етап
				2011	2012	2013- 2020	2021- 2030
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Паливно- енергетичні ресурси	Прирости запасів і ресурсів нафти і конденсату	млн т	72,5	3,0	3,1	26,4	40,0
	Прирости запасів і ресурсів газу	млрд куб. м	287,0	11,6	11,8	103,6	160,0
	Затвердження запасів вугілля кам'яного промислових категорій	млн т	1000,0	10,0	20,0	470,0	500,0
	Приріст запасів вугілля кам'яного	млн т	572,4	25,0	30,0	206,4	311,0
	Оцінка запасів і перспективних ресурсів вугілля кам'яного	млн т	1602,6	70,0	90,0	571,8	870,8
	Затвердження запасів вугілля бурого промислових категорій	млн т	100,0	4,0	6,0	40,0	50,0

	Приріст запасів вугілля бурого	млн т	103,0	1,5	4,5	41,0	56,0
	Оцінка запасів і перспективних ресурсів вугілля бурого	млн т	670,0	30,0	50,0	220,0	370,0
	Оцінка запасів і ресурсів торфу	млн т	17,0	1,0	1,5	8,0	6,5
	Приріст запасів та ресурсів метану вугільних родовищ	млрд куб. м	9,5	0,3	0,3	3,0	5,9
	Оцінка запасів та ресурсів метану окремих ділянок вугільних родовищ	млрд куб. м	23,4	0,7	0,7	10,0	12,0
	Забезпечення поточної експлуатації родовищ запасами урану промислових категорій	ум. один.	11,4	0,5	0,5	4,2	6,2
	Приріст запасів урану	ум. один.	115,4	5,0	5,0	42,7	62,7
2. Металічні корисні копалини	Приріст запасів природно багатих залізних руд	млн т	850,0	50,0	50,0	300,0	450,0
	Приріст запасів і ресурсів залізних руд	млн т	6570,0	370,0	370,0	2500,0	3330,0
	Приріст ресурсів марганцевих руд	млн т	40,0	3,0	5,0	8,0	24,0

Приріст запасів і ресурсів хромітових руд	млн т	16,0	0,9	0,9	5,4	8,8
Приріст ресурсів бокситових руд	млн т	4,8	0,5	0,5	1,2	2,6
Приріст запасів і ресурсів мідних руд	млн т	10,4	0,8	0,9	3,2	5,5
Оцінка та приріст ресурсів нікелю, кобальту, супутніх платиноїдів, золота, а також бокситів, тальку, вермикуліту	тис. т	770,0	10,4	20,6	320,0	410,0
Приріст ресурсів нікелю, кобальту і міді	тис. т	1200,0	70,0	120,0	460,0	550,0
Оцінка перспективних ресурсів свинцю і цинку	тис. т	2400,0	300,0	300,0	1000,0	800,0
Приріст запасів і ресурсів свинцю і цинку	тис. т	3050,0	200,0	300,0	800,0	1750,0
Приріст запасів і ресурсів розсіпних комплексних цирконій-титанових руд	ум. один.	36,5	10,0	15,0	5,0	6,5
Приріст ресурсів титану	ум. один.	36,0	-	-	32,0	4,0

	Приріст ресурсів олова	тис. т	50,0	-	-	20,0	30,0
	Приріст ресурсів молібдену і вольфраму	тис. т	1116,8	10,0	71,6	507,0	528,2
	Приріст запасів і ресурсів танталу та ніобію	ум. один.	60,5	-	-	20,5	40,0
	Приріст запасів і ресурсів двоокису літію	тис. т	300,0	-	50,0	100,0	150,0
	Приріст запасів і ресурсів рідкісних земель та супутнього цирконію	ум. один.	30,0	-	-	10,0	20,0
	Приріст ресурсів рідкісних металів	тис. т	570,9	10,0	20,0	239,1	301,8
	Приріст запасів та ресурсів золота	т	3413,0	30,0	410,0	1300,0	1673,0
	Приріст запасів та ресурсів срібла	т	7145,0	-	230,0	3700,0	3215,0
	Приріст запасів та ресурсів платиноїдів	т	145,0	-	-	65,0	80,0
3. Неметалічні корисні копалини	Оцінка ресурсів алмазів	ум. один.	40,0	-	-	10,0	30,0
	Приріст запасів та ресурсів плавикового шпату	млн т	10,1	0,1	0,1	3,7	6,2

Приріст запасів і ресурсів флюсових вапняків і доломітів	млн т	2215,0	-	10,0	1090,0	1115,0
Приріст запасів та ресурсів бентонітових глин	млн т	129,5	5,5	7,0	47,0	70,0
Приріст запасів та ресурсів вторинних каолінів	млн т	207,0	-	-	90,0	117,0
Приріст запасів та ресурсів магнезиту	млн т	50,0	-	-	20,0	30,0
Приріст запасів та ресурсів гранат-силіманітових руд та дістану	млн т	22,0	-	-	10,0	12,0
Приріст ресурсів тугоплавких глин	млн т	1215,0	-	-	745,0	470,0
Приріст запасів та ресурсів формувальних пісків	млн т	620,0	-	-	260,0	360,0
Приріст запасів та ресурсів фосфорної сировини	млн т	92,7	1,0	2,0	43,2	46,5
Приріст запасів та ресурсів калійних солей	млн т	950,0	-	-	455,0	495,0

	Приріст запасів та ресурсів глауконіту	млн т	70,0	-	-	20,0	50,0
	Приріст запасів та ресурсів бариту	млн т	50,0	-	-	23,0	27,0
	Приріст ресурсів графіту	млн т	442,0	-	-	220,5	221,5
	Приріст запасів та ресурсів кварцитів та піску скляного	млн т	110,0	-	-	90,0	20,0
	Приріст запасів та ресурсів вапняків для цукрової промисловості	млн т	40,0	-	-	20,0	20,0
	Приріст запасів та ресурсів опок	млн т	110,0	-	-	45,0	65,0
	Приріст ресурсів бурштину	т	450,0	4,0	6,0	200,0	240,0
	Приріст запасів та ресурсів каоліну первинного	млн т	240,0	-	-	160,0	80,0
	Приріст запасів та ресурсів техногенної сировини	млн т	32,0	2,0	3,0	12,0	15,0
4. Геологічні та еколого-геологічні дослідження	Геологічне вивчення території України	тис. кв. км	1083,6	54,5	63,5	376,8	588,8
	Буріння, свердловини	шт.	2040	100	120	800	1020

	Гідрогеологічне та інженерно-геологічне картування	тис. кв. км	181,2	11,0	9,0	69,7	91,5
	Гідрогеологічні, інженерно-геологічні та еколого-геологічні роботи	тис. кв. км	34,6	1,3	1,5	14,5	17,3
	Пункти спостереження	ділянок на рік	900	210	210	230	250
5. Інші дослідження території України, супроводження та забезпечення робіт	Глибинне дослідження надр	полігони, кількість	90	17	18	25	30
	Геофізичні дослідження	геотраверси, км	4400	200	200	2000	2000
	Друковані матеріали	кількість видань	415	17	23	155	220